Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Камуністычная Партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і Мінскага Абкома КП(б)Б

№ 205 (6784) | 4 верасня 1940 г., серада | ЦАНА 10 КАП.

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР аб устанаўленні маршальскага знака адрознення «Маршальская Звезда».
Народны камісар абароны маршал Совецкага Саюза тав. С. К. Тімашэнка на палявых занятках штабаў.
Да чарговага прызыва ў Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот.
Ем. Яраслаўскі — МАРКСІЗМ І ДАРВІНІЗМ (лекцыя, прачытаная 16 жніўня 1940 г. у Політэхнічным музеі ў Маскве).
Па-большэвіцку выконваць Указ ад 26 чэрвеня.
З. Ларысаў — Спаведзь судзьі.
С. Насцераў — Слаўбрытыцтва закрайшчыкаў.
АРТЫКУЛЫ:
М. Гершман — Як мы дабіліся датэрміновага выканання збожжапаставак.
Д. Калеснікаў — Радасць творчасці.
Мастацтва заходніх абласцей БССР (гутарка з начальнікам Упраўлення на справах мастацтваў пры СНК БССР тав. А. Б. Озірскім).
С. Казначэеў — Чаму Барысаўскі раён адстае ў збожжапаставак.
С. Галкін — На першым уроку.
Г. Анішчык — З новымі сіламі за вучобу.
ЗА РУБЯЖОМ:
Германскія паведамленні.
Англійскія паведамленні.
Італьянскія паведамленні.
Ажыццяўленне трэцейскага рашэння аб Трансільваніі.
Што атрымлівае Венгрыя ад Румыніі.

АРГАНІЗАВАНА ПРАВЕСЦІ ВЫБАРЫ КІРУЮЧЫХ КОМСАМОЛЬСКІХ ОРГАНАЎ

Пачаліся выбары кіруючых комсамольскіх органаў. У радзе раёнаў ужо адбыліся першыя справаздачна-выбарныя сходы пярвічных комсамольскіх арганізацый. ... прысутнічала ў спрэчках выступілі 74 чалавекі.

...

...х актывістаў. У работу адных толькі пастаянных камісій райкомаў і гаркомаў ЛКСМБ уцягнута каля 2 тысяч маладых комсамольцаў. Працуючы ў пастаянных часовых камісіях, прымаючы ўдзел у ўдавых брыгадах, ініцыятыўных групах, якасці пазаштатных інструктараў, маладыя актывісты ўнеслі жывы струмень ўсю комсамольскую работу, узбагацілі сваім палітычным і жыццёвым вопытам. Больш актыўным стаў удзел комсамольскіх арганізацый прадпрыемстваў, калгасаў у гаспадарчай і дзяржаўнай дзейнасці.

Усё-ж не трэба забываць, асабліва зараз, у дні выбараў, што зроблены толькі першыя крокі, што трэба яшчэ многа добра папрацаваць, каб поўнасцю праварыць у жыццё рашэнні XI пленума ЦК комсамола. І вырашаючую ролю павінны тут адыграць справаздачна-выбарныя сходы і канферэнцыі. Выбары, як у люстры, пакажуць боездольнасць кожнай комсамольскай арганізацыі і дапамогуць яшчэ шырэй прыцягнуць актыў да комсамольскай работы і тым самым узняць на больш высокую ступень усю дзейнасць комсамольскіх арганізацый.

У сваёй пастанове аб правядзенні выбараў ЦК ВЛКСМ указаў, што яны «...павінны быць праведзены пад знакам далейшага павышэння мабілізацыйнай гатоўнасці комсамола і ўсёй моладзі, праверкі выканання комсамольскімі арганізацыямі рашэнняў XVIII з'езда ВКП(б). Мабілізацыі комсамольцаў на больш актыўны ўдзел у дзяржаўным і гаспадарчым будаўніцтве, на барацьбу за далейшае павышэнне прадукцыйнасці працы і ўмацаванне працоўнай дысцыпліны, на павышэнне большэвіцкай пільнасці».

Выканаць гэтыя ўказанні ЦК ВЛКСМ па-большэвіцку зможа толькі тая арганізацыя, якая выдатна падрыхтуе і арганізавана правядзе справаздачна-выбарныя сходы, сур'ёзна, глыбока і ўсебакова праверыць кожны ўчастак работы, як комсамольская маса змагаецца за рэалізацыю Указа ад 26 чэрвеня, як выконвае свае комсамольскія абавязкі кожны комсамолец, як ён выконвае сваю авангардную ролю на вытворчасці, як актыўна ўдзельнічае ў грамадскай рабоце і т. д. Рыхтуючыся да схода, неабходна таксама праверыць і прывесці ва ўзорны стан гаспадарку кожнай комсамольскай арганізацыі. Учот, прыём членскіх узносаў, пратаколы — усё павінна быць прыведзена ў абсалютны парадак.

Высокая актыўнасць комсамольцаў на справаздачна-выбарных сходах — залог таго, што яны будуць праведзены на высокім узроўні, што ў кіруючыя органы будуць выбраны сапраўды перадавыя, да канца адданыя справе комунізма комсамольцы. У Рудзенскім раёне 1 верасня адбылося 14 комсамольскіх сходаў. З 161 ...

... чаць да кіраўніцтва маладых комсамольцаў, асабліва дзяўчат. У Рудзенскім раёне на прайшоўшых 1 верасня сходах пярвічных арганізацый у комсамольскія камітэты выбрана значная колькасць дзяўчат. 7 дзяўчат выбраны сакратарамі камітэтаў. Гэта вельмі радасная з'ява. Гэта значыць, што рудзенскія комсамольцы добра зразумелі ўказанне ЦК комсамола.

Вылучаючы і выбіраючы таварыша ў кіруючы комсамольскі орган, трэба кіравацца не яго комсамольскім стажам, не знешняй яго саліднасцю, не прыгожасцю яго прамоў, а тым, наколькі адданы ён вялікай справе партыі Леніна—Сталіна, ці паказвае прыклад у вытворчай і грамадскай рабоце, у вучобе.

Перадавых комсамольцаў, праявіўшых ужо сябе на рабоце, або гатовых працаваць, не пакладаючы рук, людзей, якія прагнуць актыўнай грамадскай дзейнасці, у нас многа. Комсамол Беларусі мае вялікую армію актывістаў. З часу мінулых выбараў комсамольскія арганізацыі рэспублікі прынялі ў свае рады каля 127 тысяч юнакоў і дзяўчат. Сярод гэтых маладых комсамольцаў многа знатных людзей прадпрыемстваў, калгасаў, многа ініцыятыўных і таленавітых арганізатараў, агітатараў, выдатных работнікаў вытворчасці.

Выбары комсамольскіх органаў павінны быць і будуць для ўсіх комсамольцаў і ў асаблівасці для маладых вялікай школай унутрыкомсамольскай дэмакратыі, большэвіцкай самакрытыкі і арганізаванасці. Аб гэтым павінны паклапаціцца партыйныя арганізацыі. Крыніца сілы комсамола ў партыйным кіраўніцтве. І асабліва зараз, у перыяд выбараў важна, каб кожная пярвічная партарганізацыя, райком, гарком партыі штодзённа дапамагалі комсамольскім арганізацыям сваім канкрэтным кіраўніцтвам, парадай і т. д. Вялікую памылку допусцяць тыя партыйныя арганізацыі, якія ўздумаюць абмежавацца тым, што заслухаюць даклад комсамольскага камітэта або тым, што прымацуюць групу членаў партыі для дапамогі. Партыйныя бюро, райкомы партыі павінны ўвайсці ва ўсе дэталі падрыхтоўкі і правядзення выбараў комсамольскіх органаў, папярэджваючы памылкі, дапамагаючы выпраўляць іх на-хаду.

За апошнія годы ленінска-сталінскі комсамол прайшоў пад кіраўніцтвам партыі вялікі і слаўны шлях. Вырас аўтарытэт комсамола сярод беспартыйнай моладзі. Комсамольцы па-баявому змагаюцца за ажыццяўленне велічных задач, начэртаных XVIII з'ездам ВКП(б). Можна не сумнявацца, што ў рэзультаце цяперашніх выбараў комсамол яшчэ вышэй узніме сваю боездольнасць і стане яшчэ больш актыўным памочнікам партыі Леніна—Сталіна.

УКАЗ

Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР

Аб устанаўленні маршальскага знака адрознення „Маршальская Звезда“

1. Устанавіць маршальскі знак адрознення «Маршальская Звезда».

2. Устанавіць, што «Маршальская Звезда» ўручаецца Прэзідыумам Вярхоўнага Совета СССР, асобам, якім прысвоена воінскае званне маршала Совецкага Саюза, што адначасова з «Маршальской Звездой» уручаецца асобая грамата Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР.

3. Зацвердзіць узор маршальскага знака адрознення «Маршальская Звезда» і яго апісанне.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.
Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль, 2 верасня 1940 г.

АПІСАННЕ МАРШАЛЬСКАГА ЗНАКА АДРОЗНЕННЯ „МАРШАЛЬСКАЯ ЗВЕЗДА“

Маршальскі знак адрознення «Маршальская Звезда» прадстаўляе сабой пяціканцовую залатую звязду з гладкімі двухграннымі праменнямі на ліцавым баку. У сярэдзіне знака ўмантыравана плацінавая пяціканцовая звязда з брыльянтамі: у цэнтры брыльянт вагою ў 2,62 карата, у праменнях 25 брыльянтаў агульнай вагою 1,25 карата.

Паміж гранямі праменняў размешчаны 5 брыльянтаў агульнай вагою 3,06 карата.

Дыяметр апісанай акружнасці залатой звязды 44,5 мм., плацінавай звязды 23 мм. Вышыня профіля «Маршальской Звезды» 8 мм.

Адваротны бок знака плоскі, з ажурамі брыльянтаў плацінавай звязды і брыльянтаў, размешчаных паміж гранямі праменняў.

«Маршальская Звезда» пры дапамозе трохвутольнага вушка ў верхнім прамені злучана з поўавальным мацаваннем размерам 14 мм., праз якое прадзета муаравая чырвоная лента шырынёю 35 мм.

Агульная вага маршальскага знака адрознення 36,8 гр.

ДА ЧАРГОВАГА ПРЫЗЫВА Ў ЧЫРВОНУЮ АРМІЮ І ВАЕННА-МАРСКІ ФЛОТ

У верасні пачнецца прызыў у рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскі Флот.

Як ідзе падрыхтоўка да прызыва? З такім пытаннем звярнуўся па тэлефону наш супрацоўнік да ваенных камісараў гарадоў Бабруйска і Асіпавіч.

Бабруйск

Раённы ваенны камісар Бабруйска тав. Додзін нам паведаміў:

— У гэтым годзе ў Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот прыдзе пісьменнае, фізічна падрыхтаванае папаўненне, 25 проц. прызыўнікоў—моладзь з сярэдняй асветай, 45 проц.—скончылі ад пяці да дзевяці класаў. 58 проц. будучых байцоў—комсамольцы, 69 проц.—варашылаўскія стралкі першай ступені і 5 проц. другой ступені, 67 проц. — значкісты ГПА першай ступені.

У праведзенай гарадской спартакіядзе ўдзельнічала 96 чалавек. Першае месца заваявалі прызыўнікі лесакамбіната.

Прызыўнік-рабочы лесакамбіната, комсамолец Іосіф Малішэўскі—выдатны снайпер. На яго грудзях красуюцца чатыры абаронныя значкі; прызыўнік-комсамолец, рабочы гэтага-ж камбіната Барыс Доўбня, здаў нормы на чатыры абаронныя значкі, па выдатна авалодаў ручным кулямётам. Ён штодзённа праводзіць масавую работу сярод прызыўнікоў свайго прадпрыемства. Комсамолец, стаханавец камбіната Пётр Карповіч мае чатыры абаронныя значкі.

У армію ідзе член партыі, машыніст станцыі Бабруйск Нікалай Баравец. Ён мае тры абаронныя значкі. У яго эктыве —49 тысяч кіламетраў безаварыйнай язды. Зараз тав. Баравец працуе дзяжурным дэпо станцыі Бабруйск.

У райваенкамат паступіла многа пісем, якія сведчаць аб любві і аддапасці прызыўнікоў сваёй соцыялістычнай радзіме, ураду і любімаму Сталіну. Прызыўнікі пішуць аб тым, што яны з нецярпеннем чакаюць радаснага і шчаслівага дня ў іх жыцці—дня прызыва ў РСЧА. Комсамольцы прызыўнікі І. Сафрончык, Д. Гарэлік, Я. Гельфанд і інш. у сваёй заяве на імя Маршала Совецкага Саюза, Наркома Абароны тав. Тімашэнка просяць арганізаваць комсамольскі танкавы экіпаж.

Асіпавічы

— 41 заява аб датэрміновым прызыве ў рады Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскі Флот падана ў Асіпавіцкі райваенкамат— паведаміў нам ваенны камісар тав. Лукашэнка.

У сваёй заяве малады патрыёт—калгаснік калгаса імені Сталіна, Ясенскага сельсовета, І. Лёлін піша: «Прашу райваенкамат датэрмінова пакіраваць мяне ў рады РСЧА узамен загінуўшага ў баях з белафінамі майго таварыша Сільвестра Івана віча Сідаровіча».

67 прызыўнікоў маюць па чатыры абаронныя значкі. 31 стаханавец—будучыя байцы выконваюць свае нормы на 150—180 проц. Прызыўнік-стаханавец, слесар вагоннага дэпо В. Казлоў выконвае сваю норму на 172 проц., шклодуў шклозавода «Кастрычнік» С. Анцыперовіч—на 157 проц., калгаснік сельскагаспадарчай арцелі «Комунар», Свіславіцкага сельсовета, Е. Міхалап—на 170 і т. д. Многія стаханаўцы падрыхтавалі сабе замену на вытворчасці.

З прызыўнікамі — кандыдатамі ВКП(б) і комсамольцамі праведзен семінар на тэму аб сучаснай абстаноўцы і задачах прызыўнікоў, уступаючых у рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і ў Ваенна-Марскі Флот. 60 прызыўнікоў ліквідавалі сваю малапісьменнасць.

НАРОДНЫ КАМІСАР АБАРОНЫ МАРШАЛ СОВЕЦКАГА САЮЗА ТАВ. С. К. ТІМАШЭНКА НА ПАЛЯВЫХ ЗАНЯТКАХ ШТАБАЎ

ЗАХОДНЯЯ АСОБАЯ ВАЕННАЯ АКРУГА 2 верасня. Учора і сёння Народны Камісар Абароны маршал Совецкага Саюза тав. Тімашэнка праводзіў палявыя заняткі штабаў буйных вайсковых злучэнняў. Адначасова было праведзена вялікае вучэнне на тэму «Прарыў стралковым корпусам абарончай паласы і ўвод буйных механізаваных сіл для развіцця прарыву».

На занятках прысутнічалі: начальнік Генеральнага штаба Чырвонай Арміі генерал арміі тав. Мерэцкоў, камандуючы войскамі Заходняй Асобай Ваеннай Акругі генерал-палкоўнік танкавых войск тав. Паўлаў і член Ваеннага Совета акругі корпусны камісар тав. Фамінfamіных (ТАСС).

Як мы дабіліся датэрміновага выканання збожжапаставак

Да 1 верасня ўсе калгасы Смалявіцкага раёна поўнасцю выканалі дзяржаўны план зернапаставак. Здана на склады «Загатзярно» 2.048 тон збожжа. Апрача гэтага, у лік натуроплаты за работы МТС здана 950 тон зярна. 65 калгасаў раёна з 99 поўнасцю ўжо разлічыліся за работы МТС.

Як мы гэтага дабіліся?

Пастанова ЦК ВКП(б) і СНК СССР «Аб уборцы і загатоўках сельскагаспадарчых прадуктаў» з'явілася для нас канкрэтнай праграмай дзеянняў. Раённы сход нашай партарганізацыі, абмеркаваўшы вынікі Ліпеньскага пленума ЦК ВКП(б), з большэвіцкай праматой ускрыў недахопы, якія выявіліся ў першыя дні ўборкі і паставак зярна. Сход патрабаваў карэннай перабудовы кіраўніцтва пастаўкамі. Комуністы паставілі перад райкомам задачу ўзорна выканаць план здачы збожжа, намецілі практычныя мерапрыемствы па ажыццяўленню гэтай задачы. Мы ўзялі на сябе большэвіцкае абавязацельства — выканаць план паставак зярна дзяржаве да 1 верасня 1940 года.

Раённая партыйная арганізацыя добра разумела, што вырашыць такую адказную задачу яна зможа толькі пры ўмове мабілізацыі на гэту справу ўсяго актыва, усёй масы калгаснікаў. Вось чаму арганізацыйную, партыйна-масавую работу мы сканцэнтравалі, галоўным чынам, на гэтым участку.

Сіламі членаў бюро і пленума райкома КП(б)Б, сіламі ўсяго партыйнага і совецкага актыва ва ўсіх калгасах раёна праведзен адзіны палітдзень, прысвечаны вывучэнню пастановы ЦК ВКП(б) і СНК СССР «Аб уборцы і загатоўках сельгаспрадуктаў».

Масава-палітычнай, выхаваўчай рабоце, накіраванай на ўзорнае выкананне плана здачы збожжа дзяржаве, мы падпарадкавалі ўсю дзейнасць нашых агіткалектываў, агітатараў, выкарысталі для гэтай мэты радыёвузел, адкуль наладжвалі перадачы з перадавых па ўборцы і загатоўках калгасаў.

Разумеючы, што без паспяховага абмалоту не можа быць і паспяховага выканання плана хлебаздачы, мы настойліва дабіваліся і дабіліся ўключэння ў работу ўсіх малацільных агрэгатаў як МТС, так і калгасаў.

Увесь апарат райкома партыі і раённы партыйны актыў быў мабілізаван для правядзення партыйна-масавай работы ў калгасах. Кіруючыя работнікі райкома партыі, райвыканкома, Упаўнаркамзага літаральна з досвітку да глыбокай ночы бывалі ў калгасах, на месцы дапамагалі вырашаць усе ўзнікаючыя пытанні. Кожны дзень мы ведалі, што робіцца ў кожным калгасе па ўборцы і здачы збожжа. Штодзённая зводка паказвала, колькі за прайшоўшыя суткі і які калгас здаў збожжа дзяржаве.

Чоткасць і аператыўнасць у кіраўніцтве ходам паставак збожжа дазволілі своечасова выявіць і ў зародку знішчыць праявіўшыйся ў адным калгасе факт мясніцкага, антыдзяржаўнага падыходу да выканання свайго абавязку перад дзяржавай. Старшыня калгаса ім. Ільіча, Пліскага сельсовета, кандыдат партыі тав. Рылько, не здаўшы дзяржаве ні аднаго цэнтнера збожжа, накіраваў 1,3 тоны жыта на млын для перамолу, каб раздаць калгаснікам на працадні. Выявіўшы гэтыя антыдзяржаўныя тэндэнцыі, мы вярнулі жыта назад у калгас, а тав. Рылько прыцягнулі да суровай партыйнай адказнасці. Аб гэтым выпадку мы давялі да ведама ўсіх калгаснікаў.

Каб узняць авангардную ролю ў збожжапастаўках тых калгасаў, на чале якіх стаяць комуністы (а такіх калгасаў у раёне 30), мы сабралі спецыяльнае пасяджэнне бюро райкома партыі з удзелам усіх сакратароў партыйных арганізацый, старшынь сельсоветаў і комуністаў старшынь калгасаў.

Калгасы, узначальваемыя комуністамі, на справе паказалі ўзор, як трэба змагацца за выкананне абавязацельстваў перад дзяржавай. Першым у раёне па працягу 15 дзён поўнасцю разлічыўся з дзяржавай як па пастаўках, так і па натуроплаце МТС калгас імені Кагановіча, Слабодскага сельсовета, старшынёй якога з'яўляецца малады энергічны комуніст тав. Кісляк. Гэты калгас здаў звыш 40 тон зярна. Хутка і ўзорна разлічыліся з дзяржавай калгас «Чырвоны баец», Жодзінскага сельсовета (старшыня комуніст тав. Рымша), які здаў 50 тон збожжа, калгас «Чэлюскінец», Забалоцкага сельсовета (старшыня комуніст тав. Закатаў), і многія іншыя.

Прыкладу калгасаў, узначальваемых комуністамі, следвалі астатнія калгасы раёна. У прыватнасці, трэба адзначыць узорную работу старшынь калгасаў беспартыйных большэвікоў тт. Сіліча (калгас «Чырвоны партызан», Пліскага сельсовета), Казлоўскага (калгас імені Варашылава, Забалоцкага сельсовета) і іншых.

За дзве дэкады на пашыраных пасяджэннях бюро райкома КП(б)Б чатыры разы абмяркоўваўся ход паставак збожжа ў раёне. Увесь раён адчуваў адказнасць за ўзорнае і быстрае выкананне плана.

Графік здачы збожжа дзяржаве мы не толькі выконвалі, але з пяцідзёнкі ў пяцідзёнку перавыконвалі. Замест 610 тон па графіку за пяцідзёнку з 15 па 20 жніўня мы здалі 700 тон, з 20 па 25 жніўня — 904 тоны, з 25 жніўня па 1 верасня — 1.113 тон.

Першыя рэзультаты не супакойваюць раённую партыйную арганізацыю. З яшчэ большай энергіяй мы будзем працаваць над тым, каб у бліжэйшы час цалкам разлічыцца за работы МТС, своечасова завяршыць усе сельскагаспадарчыя работы і па-большэвіцку закончыць сельскагаспадарчы год.

М. ГЕРШМАН,
сакратар Смалявіцкага РК КП(б)Б.

У ПРАКУРАТУРЫ РЭСПУБЛІКІ

Пракуратура рэспублікі праверыла, як ажыццяўляецца Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня 1940 года.

Устаноўлена, што пракуроры раду раёнаў і гарадоў не змагаюцца за выкананне Указа, праяўляюць недапушчальную валакіту і лібералізм, часта адшукваюць розныя повады для змякчэння злачынстваў прагульшчыкаў і летуноў.

Пракурор Варашылаўскага раёна г. Мінска тав. Кісель без усякай падставы адмаўляўся ўзбуджаць справы на многіх прагульшчыкаў. Ім была спынена з прычыны «нямэтазгоднасці росшуку» справа Зюбінай, самавольна пакінуўшай работу.

З 440 спраў, прайшоўшых праз пракуратуру, да 15 жніўня толькі 79 былі разгледжаны ў тэрміны, устаноўленыя законам. Астатнія 361 справа па два і тры тыдні ляжалі без руху. Справа летуна Цімашэнкі пралежала ў пракуратуры з 12 па 28 ліпеня.

Выконваючая абавязкі пракурора Сталінскага раёна г. Мінска тав. Паўлава таксама дапусціла валакіту ў разглядзе многіх спраў аб дэзарганізатарах працоўнай дысцыпліны. 13 ліпеня яна атрымала ад Беларускай канторы Дзяржбанка матэрыял аб гр-цы Лейкінд Міры, самавольна пакінуўшай работу. Гэты матэрыял пралежаў у пракуратуры 30 дзён. Справы летуноў Гірыловіча, Бурова, Кулая былі накіраваны ў суд праз 17 дзён.

Тт. Кісель і Паўлава не ажыццяўлялі нагляду за работай судоў, своечасова не апратэстоўвалі няправільныя прыгаворы.

Пракурор Стаўбцоўскага раёна Баранавіцкай вобласці тав. Мацюхін затрымаў па 30 дзён 17 спраў на прагульшчыкаў.

За грубае парушэнне Указа ад 26 чэрвеня загадам пракурора рэспублікі тав. Ветрова зняты з работы пракурор Варашылаўскага раёна горада Мінска тав. Кісель і выконваючая абавязкі пракурора Сталінскага раёна горада Мінска тав. Паўлава. Пракурору Стаўбцоўскага раёна тав. Мацюхіну аб'яўлена вымова.

За недапушчальную зацяжку спраў зроблена ўказанне пракурорам гарадоў Оршы тав. Булаеву, Пінска — тав. Гільдэнбергу, Быценскага раёна — тав. Сарокіну, Навагрудскага — тав. Тарасаву, Сенненскага — тав. Казлову.

Па Совецкай краіне

Да святкавання 300-годдзя народнага калмыцкага эпаса «Джангар». Калмыцкі народны ансамбль песні і танца... Фота Л. Вялікжаніна. (Фота-кліша ТАСС).

БЯСПЛАТНАЕ НАВУЧАННЕ Ў ЛІТОЎСКІХ ШКОЛАХ

КАЎНАС. (ТАСС). Рашэннем Совета наркомаў Літоўскай ССР з першага верасня адменена плата за навучанне ў сярэдніх, спецыяльных, прафесіянальных і вышэйшых навучальных установах, курсах і падрыхтоўчых школах.

ПАДРЫХТОЎКА ДА 85-ГОДДЗЯ СА ДНЯ СМЕРЦІ АДАМА МІЦКЕВІЧА

Львоўская пісьменніцкая грамадскасць рыхтуецца адзначыць 85-годдзе са дня смерці вялікага польскага паэта Адама Міцкевіча. ...

НА УСЕСАЮЗНАЙ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЙ ВЫСТАЎЦЫ

У павільёне Паўночнага Каўказа і Крыма ...

УНІКАЛЬНЫ ЭКЗЕМПЛЯР КНІГІ БАРБЮСА

...

СТАЛЬНЫ ОСТАЎ ПАЛАЦА СОВЕТАЎ

...

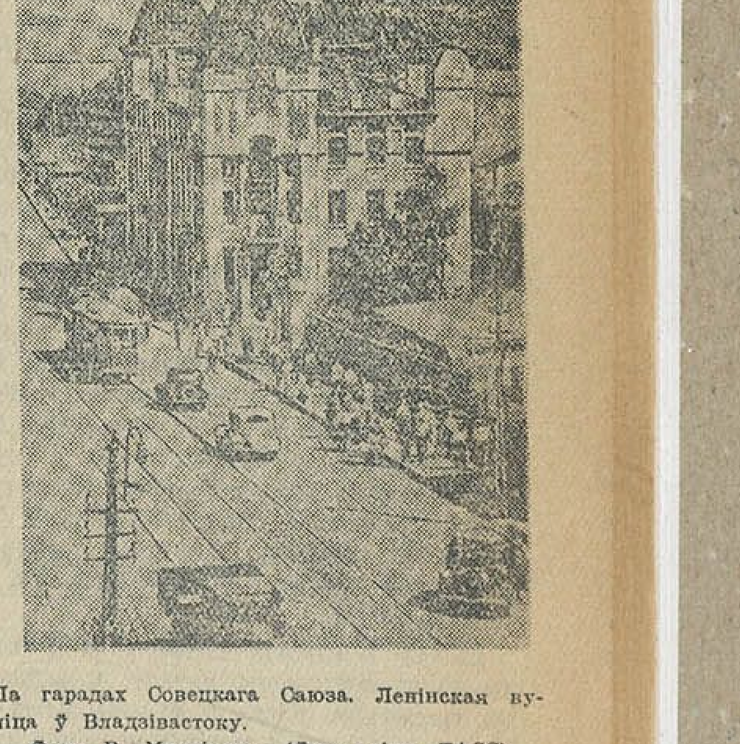

На гарадах Совецкага Саюза. Ленінская вуліца ў Уладзівастоку. Фота В. Масляннікава. (Фота-кліша ТАСС).

ВОДНАЯ МАГІСТРАЛЬ ХЕРСОН — БРЭСТ

Запарожскі суднарамонтны завод і херсонскі завод імені Комінтэрна будуюць нафтаналіўныя баржы для рачнога і Заходняга параходства. Першыя 25 нафтаналіўных барж ужо прыйшлі па Прыпяці ... Дняпра-Бугскі канал — да Брэста.

МАРКСІЗМ І ДАРВІНІЗМ

ЛЕКЦЫЯ*)

I

Прайшло амаль сто год з таго часу, як вялікія асновапаложнікі комунізма Маркс і Энгельс пачалі распрацоўваць сваю рэвалюцыйную тэорыю, тэорыю дыялектычнага і гістарычнага матэрыялізма. Гэтай рэвалюцыйнай тэорыі належыць важнейшая роля ў ператварэнні самага абяздоленага ў капіталістычным грамадстве і эксплаатыруемага класа — пролетарыята—у магутную сілу, пераўтвараючую ўсё чалавечае грамадства.

Прыкладна тады-ж, у 40-х годах, пачаў сваю дзейнасць англійскі натураліст Чарльз Дарвін, які набрасаў яшчэ ў 1842 і 1844 годах у асноўных рысах тэорыю натуральнага адбору ў свеце жывёл і раслін як асноўнага фактара ў развіцці арганічнага свету. Пачынаючы з 40-х годаў, Чарльз Дарвін накапліваў, апрацоўваў велізарную колькасць фактаў, назіранняў, сабраных у часе падарожжа на караблі «Бігль», і ў 1859 г. выступіў з геніяльнай работай «Паходжанне відаў шляхам натуральнага адбору або захаванне спрыяючых парод у барацьбе за жыццё». Паяўленне гэтай работы 24 лістапада 1859 года з'яўляецца гістарычнай вехай на шляху развіцця навукі.

Поспех, які выпаў на долю гэтага твора, аб'ясняецца перш за ўсё тым, што Дарвін зрабіў адкрыццё, апракінуўшае адразу велізарную глыбу антынавуковых поглядаў, якія яшчэ даволі моцна трымаліся ў навуцы. І тая акалічнасць, што першае выданне «Паходжання відаў» разышлося ў адзін дзень, з'яўляецца сведчаннем таго, наколькі наспела неабходнасць у такім пераводзе ў навуцы.

У тым-жа 1859 годзе паявілася работа Карла Маркса «Да крытыкі палітычнай эканоміі». Гэта быў геніяльны набросак «Капітала» — гэтага самага страшэннага снарада, пушчанага Марксам у галаву буржуазіі, як гаварыў аб «Капітале» Фрыдрых Энгельс. Паяўленне гэтай працы Карла Маркса таксама запечатлявае ў памяці чалавецтва 1859 год як год найвялікшых навуковых адкрыццяў.

У сваёй рабоце «Што такое «прыяцелі народа» Ленін пісаў:

«Як Дарвін паклаў канец погляду на віды жывёл і раслін, як на нічым не звязаныя, выпадковыя, «богам створаныя» і незмяняемыя, і ўпершыню паставіў біялогію на зусім навуковую глебу, устанавіўшы змяняемасць відаў і пераемственасць паміж імі, — так і Маркс паклаў канец погляду на грамадства, як на механічны агрэгат індывідаў, які дапускае ўсякія змяненні па волі начальства (або, усёроўна, па волі грамадства і ўрада), узнікаючы і змяняючыйся выпадкова, і ўпершыню паставіў соцыялогію на навуковую глебу, устанавіўшы паняцце грамадска-эканамічнай фармацыі, як савакупнасці даных вытворчых адносін, устанавіўшых, што развіццё такіх фармацый ёсць прыродна-гістарычны працэс» (Ленін. Тв. Т. I, стар. 62—63).

Маркс і Энгельс адзначалі не раз велізарнае значэнне тэорыі Дарвіна для даследвання не толькі з'яў прыроды, але і гісторыі чалавечага грамадства.

Так, Дарвін адкрыў законы развіцця арганічнай прыроды. Маркс адкрыў законы развіцця грамадства.

Абодва гэтыя адкрыцці можна параўнаць па іх значэнню з тым пераваротам у навуцы, які зрабіў Капернік у галіне навукі аб сусвеце — астраноміі — у XVI стагоддзі.

II

Я дазволю сабе напомніць асноўныя рысы марксісцкай тэорыі, аб якой Ленін пісаў: «Вучэнне Маркса ўсясільна, таму што яно верна. Яно поўна і стройна, даючы людзям цэльны светапогляд, непрымірымы ні з якім забабонам, ні з якой рэакцыяй, ні з якой абаронай буржуазнага прыгнёту. Яно ёсць законны пераемнік лепшага, што стварыла чалавецтва ў XIX веку ў асобе нямецкай філасофіі, англійскай палітычнай эканоміі, французскага соцыялізма» (Ленін. Тв. Т. XVI, стар. 349. «Тры крыніцы і тры састаўныя часці марксізма»).

Марксізм, развіты пасля смерці Маркса і Энгельса Леніным і Сталіным, з'яўляецца тэорыяй і праграмай рабочага руху ўсіх краін свету.

Матэрыялістычнае вучэнне Маркса таму іменна і было спаткана з такой нянавісцю эксплуататарскімі класамі і іх буржуазнай навукай, што [illegible] (К. Маркс і Ф. Энгельс. Тв. Т. V, стар. 429).

Іменна [illegible] пяць асноўных тыпаў вытворчых адносін у працягу гісторыі: першабытна-абшчынны, рабаўласніцкі, феадальны, капіталістычны і соцыялістычны. Адпаведныя змяненні ў развіцці прадукцыйных сіл рана ці позна прыводзяць да адпаведных змяненняў вытворчых адносін. Гэта развіццё адбываецца звычайна на шляхах рэвалюцыйнага звяржэння старых вытворчых адносін і ўцвярджэння новых.

Зыходзячы з гэтага вучэння, Маркс і Энгельс арганізавалі, згуртавалі, адукоўвалі і выхоўвалі самы рэвалюцыйны клас сучаснага грамадства — пролетарыят, стварылі сусветную рабочую партыю — пролетарскі інтэрнацыянал, стварылі праграму гэтай партыі, сфармуліраваўшы яшчэ ў 1847 годзе ў «Комуністычным Маніфесце» асноўныя патрабаванні рабочага класа. Выходзячы з гэтага вучэння і на яго аснове, Ленін і Сталін творча развівалі ўсе карэнныя палажэнні марксізма, стварылі ў новую эпоху — эпоху імперыялізма — большэвіцкую партыю, якая выканала гістарычныя задачы: звергла ўладу капіталізма і стварыла першае ў свеце соцыялістычнае грамадства.

III

Дарвін [illegible] грамадскай барацьбы [illegible] барацьбы рэвалюцый [illegible], што яго вучэнне [illegible] пераварот у навуцы [illegible] рэвалюцыйнейшым вучэннем [illegible] англічан, Дарвін [illegible] і выхаванне.

У [illegible] вучылі таму, што бог [illegible] ў шэсць дзён [illegible] «свяшчэннай гісторыі» абучаюць [illegible] дзяцей у школах [illegible]. Прычым у абарону [illegible] выступае велізарная [illegible], якіх Ленін справядліва [illegible] дыпламаванымі лакеямі [illegible]. Да нас усякая спроба [illegible] вучэнне не вялікіх [illegible] жорсткіх пр[асле]давання ў ерэтычнасці [illegible] да спальвання.

Велізарная [illegible] заключаецца [illegible] папоўскія тэалагічныя [illegible] аб прыродзе, разбіў казкі [illegible], існуючыя ў [illegible] ным творы [illegible] усемагутнага і непазнавальнага [illegible], разбіў тэлелагічныя [illegible] у прыродзе, а значыць [illegible] светабудове. Яшчэ за [illegible] год да паяўлення [illegible] такія буйнейшыя [illegible] Шарль Бонэ і Ліней, [illegible] і ўстанову [illegible] нязменнасці жывёл і раслін [illegible] да таго, што Шарль Бонэ [illegible] ў трактаце аб пасякомых [illegible] сістэму «натуральных [illegible]» ныя іст[оты] [illegible] херувімы.

Зразумела, [illegible], што паміж поглядамі [illegible] і поглядамі Дарвіна [illegible] дарві[нізма] [illegible] нечаканым [illegible] і Дарвіна [illegible] славутымі [illegible], Ламарк [illegible].

[illegible] ў тым, [illegible] нават [illegible] бясстраш[на] [illegible] пытанні [illegible] спыняліся [illegible] скажа [illegible] да ідэі [illegible] не было [illegible] заявіў [illegible] дзікару [illegible] бяссувязна [illegible] чалавек быў [illegible]. Ён паві[нен] [illegible] пада[бенства] [illegible] і за[гаднасці] [illegible] тоеснасць [illegible] здольнасцей і [illegible] выкарыстоўвання [illegible] чалавека [illegible] — выпадкаў [illegible] пераўтварэнняў [illegible] чалавек [illegible] ціва чалавека [illegible] аналагічна [illegible] вельмі [illegible], што [illegible] ад [illegible] (Чарльз [illegible] Т. II, [illegible]).

[illegible] эвалюцыі, [illegible] прыстасавання [illegible] да прыроды [illegible] най[illegible] тых ні [illegible] разнавіднасцей [illegible] арганічны свет. [illegible] ступень [illegible] арга[нізацыі] [illegible] „Homo [illegible]".

[illegible] ста[новіцца] [illegible] эвалюцыі [illegible] адным [illegible], Дарвін [illegible] рашаючых [illegible] «Выра[жэнне] [illegible]» Дарвін [illegible] натуральны [illegible] даследуе [illegible] змяненні, [illegible] і складана [illegible] і ня[illegible] [illegible] к [illegible] кожнымі [illegible] ўмовамі [illegible] нічнымі» [illegible], стар. [illegible].

[illegible] колькі [illegible] бы на[illegible] гэтага [illegible] знаходкі больш позняга часу: пітэкантропа (малпачалавека), сінантропа (кітайскага малпачалавека), явантропа (явайскага чалавека), неандэртальскага чалавека і, нарэшце, нядаўняя, ужо ў совецкі перыяд, знаходка старажытнейшага чалавека ў СССР — паказалі, наколькі геніяльна падышоў Дарвін у сваіх здагадках да вырашэння пытання аб паходжанні чалавека.

IV

Вы ведаеце, што вучэнне Маркса было сустрэта ў штыхі ўсімі рэакцыйнымі сіламі старога грамадства. Аб гэтым пісалі Маркс і Энгельс у «Комуністычным Маніфесце»: «Здань блукае па Еўропе — здань комунізма. Усе сілы старой Еўропы аб'ядналіся для свяшчэннага цкавання гэтай здані: папа і цар, Метэрніх і Гізо, французскія радыкалы і нямецкія паліцэйскія».

Імёны Маркса і Энгельса сталі ненавіснымі для ўсіх ворагаў народа, для ўсіх эксплаататараў, і гэта нянавісць расла па меры таго, як расла любоў да Маркса і Энгельса сярод працоўных мас, якія знайшлі ў вучэнні Маркса і Энгельса пуцяводную зорку, светач сваіх надзей, сцяг сваёй барацьбы.

Так-жа сама, калі паявілася ў 1859 годзе асноўная праца Дарвіна — «Аб паходжанні відаў», — супроць Дарвіна выступілі не толькі прамыя рэакцыянеры накшталт епіскапа Уілберфорса. Царкоўнікі наогул сустрэлі вучэнне Дарвіна як знявагу рэлігіі. Яны адчулі, як гэта вучэнне можа падарваць усю хітрапабудаваную папоўскую механіку светабудовы. Яны адчулі пагрозу свайму існаванню, удар па ўсёй тэалогіі. Яны адкрылі вайну супроць гэтага твора Дарвіна, які сам Дарвін жартуючы называў «евангеліем сатаны».

Трэба толькі ўявіць сабе ханжаскую Англію, у якой біблейскія адкравенні ўшаноўваліся — ды і зараз яшчэ ў значнай ступені ўшаноўваюцца — адным з важнейшых сталпоў чалавечага грамадства. І вось у гэтай краіне паяўляецца кніга вялікага натураліста, які робіць пераварот у навуцы аб прыродзе ў той час, як адначасова паяўляецца работа асновапаложніка комунізма, «чырвонага доктара»—як звалі Карла Маркса,— фармуліруючага законы развіцця чалавечага грамадства.

У Расіі ўся літаратура рускіх асветнікаў аднеслася да дарвінізма, як да вельмі сур'ёзнага адкрыцця ў навуцы. У Расіі найбольш гарачым старонnікам Дарвіна сярод вучоных быў Тіміразеў. Большасць рускіх натуралістаў стала на пункт гледжання Дарвіна. Сам Дарвін адзначаў, што сярод рускіх маладых вучоных ён знайшоў гарачых старонnікаў свайго вучэння.

Выступленне Тіміразева з артыкулам «Ч. Дарвін і К. Маркс» выклікала паход рэакцыянераў супроць Дарвіна, яго вучэння і яго паслядоўнікаў. Вядомы рэакцыянер князь Мешчэрскі пісаў аб Тіміразеве: «Прафесар Петроўскай акадэміі Тіміразеў на казённы кошт выганяе бога з прыроды». Тіміразеў падвергся праследванню, а праследваўшы яго акадэмік Каржынскі атрымаў нават грашовую ўзнагароду з «уласнай яго вялікасці канцылярыі».

Гісторыя дарвінізма паказвае, што супроць гэтага матэрыялістычнага вучэння, якое апракінула тэалогію, змагаліся не толькі прадстаўнікі духавенства, але што антыдарвінізм з'яўляўся і з'яўляецца адной са зброй ідэйнай рэакцыі ва ўсім капіталістычным свеце. Антыдарвіністкія ідэі з'яўляюцца выражэннем рэакцыйных плыняў і ў сучаснай навуцы.

Зразумела, нельга атоесамляць дарвінізм з вучэннем дыялектычнага матэрыялізма. Але ўсё далейшае развіццё вучэння аб прыродзе і грамадстве ў працах асновапаложнікаў марксізма паказала, што дарвінізм з'яўляецца бліскучым абгрунтаваннем вучэння дыялектычнага матэрыялізма ў прыродазнаўстве. У руках вучоных, авалодаўшых матэрыялістычнай марксісцкай дыялектыкай, вучэнне Дарвіна з'яўляецца магутным сродкам да пераўтварэння прыроды ў інтарэсах чалавецтва.

Маркс і Энгельс гаварылі, што старая навука сяк-так аб'ясняла свет. Назначэнне новай навукі ў тым, каб гэты свет змяніць. Вялікае вучэнне Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна — гэта і ёсць вучэнне, якое не толькі аб'ясняе гістарычныя працэсы ў чалавечым грамадстве, змяненні ў жыцці чалавецтва, але і вучыць таму, як змяніць чалавечае грамадства, каб забяспечыць таржаство таго грамадскага ладу — комунізма, які з'яўляецца ўмовай гарманічнага развіцця ўсіх здольнасцей, усіх сіл, усіх бакоў чалавечай натуры. Так і вучэнне Дарвіна ў руках дарвіністаў-марксістаў ператвараецца ў рэвалюцыйную навуку аб перарабоцы прыроды.

Трэба яшчэ спыніцца на пытанні аб скачках. Вядома заява Дарвіна, што прырода не ведае скачкоў. Ён хацеў гэтым падкрэсліць бесперапыннасць у развіцці. На гэтай падставе праціўнікі дарвінізма папракаюць Дарвіна ў нерэвалюцыйнасці і нават у антырэвалюцыйнасці яго тэорыі.

Сапраўды, у працах Дарвіна вы не знойдзеце паняцця рэвалюцыі ў прыродзе. Аднак сам Дарвін пісаў у пісьме да Грэя, што не можа зрабіць ніякіх пярэчанняў супроць існавання раптоўных і глыбокіх змяненняў, якія былі-б у той-жа час спрыяючымі для жыцця і перадаваліся па спадчыне. Энгельс у «Анты-Дзюрынгу» ўказвае на тое, што ў арганічным свеце скачкі становяцца ўсё радзей і непрыкметней; але ў той-жа час пры ўсёй паступовасці пераход ад адной формы руху да другой заўсёды астаецца скачком, рашаючым паваротам. З гэтага пункту гледжання вучэнне Дарвіна не толькі не супярэчыць дыялектычнаму вучэнню аб скачках, але дае для гэтага вучэння салідны фундамент.

V

Велізарную цікавасць прадстаўляюць адносіны асновапаложнікаў комунізма да вучэння Дарвіна. У сваёй перапісцы, у сваіх работах Маркс не раз спасылаецца на Дарвіна. У пісьме да Ласаля ў 1861 годзе Маркс пісаў «Аб паходжанні відаў»: «Вельмі вялікае значэнне мае работа Дарвіна, яна гадзіцца мне, як прыродна-навуковая аснова гістарычнай барацьбы класаў. Прыходзіцца, вядома, мірыцца з груба англійскай манерай ізлажэння. Але, не гледзячы на ўсе яе недахопы, тут упершыню не толькі нанесен смяротны ўдар «тэлеалогіі» ў прыродазнаўчых навуках, але і эмпірычна выяснен яе рацыянальны сэнс» (К. Маркс і Ф. Энгельс. Тв. Т. XXV, стар. 377).

Маркс і Энгельс крытыкавалі вучэнне Дарвіна, яны бачылі яго недахопы. Адным з сур'ёзных недахопаў вучэння Дарвіна было тое, што ён надаваў выключна вялікае значэнне вучэнню Мальтуса аб народанасяленні.

Крытыкуючы Дарвіна за яго захапленне мальтузіянствам, Энгельс разам з тым адзначае, што законы, рэгулюючыя размнажэнне жывёл і раслін, істотна адрозніваюцца ад законаў, якімі рэгулюецца размнажэнне людзей. У пісьме да Лаўрова Энгельс адзначае, што буржуазныя вучоныя могуць ухапіцца за гэты бок дарвінава вучэння; і сапраўды так і было: рэакцыянеры часам спасыляліся на Дарвіна, праводзячы мерапрыемствы, накіраваныя да пагаршэння ўмоў існавання працоўных мас.

Энгельс паказаў, што калі гутарка ідзе аб чалавеку, аб чалавечым грамадстве, то неабходна прымаць пад увагу ўсе тыя найглыбейшыя змяненні, якія створаны самім чалавекам, тое штучнае асяроддзе, якое выдзяляе існаванне ўсякага чалавечага грамадства з астатняй прыроды.

У нарысе «Роля працы ў працэсе ператварэння малпы ў чалавека» Энгельс паказвае прыклады таго, як штучнае асяроддзе, створанае чалавекам, аддзяляе яго ад усяго астатняга жывёльнага свету. На двары бушуе бура, хлешча дождж, але нам гэта нічачым: мы агароджаны сценамі і дахам дома; ноч спусцілася на зямлю і акутала яе непраглядным змрокам, але мы яе не заўважаем: мы ў залітым электрычным святлом зале; ногі стаміліся, мы садзімся ў трамвай; зрок прытупіўся, але мы надзяем акуляры. Лік гэтых прыкладаў можна павялічваць бясконца, беручы іх як з гарадскога, так роўна і з вясковага жыцця. Лапці, кажух, хата і печ, лучына і лямпа, саха і барана, тапор і піла, партрэт і кніга, бандура кабзара і раяль віртуоза — усё гэта створанае чалавекам штучнае асяроддзе. Люлька новапароджанага — гэта штучнае асяроддзе, і труна, у якой нябожчыка апускаюць у магілу, — гэта штучнае асяроддзе. Ад першага крыку жыцця і да трунавай дошкі чалавек і кроку ступіць не можа без агараджаючага яго штучнага асяроддзя.

Дарвіну належыць тая бясспрэчная заслуга, што ён паказаў на велізарнай колькасці фактаў значэнне перадачы тых карысных спадчынных прызнакаў, якія выпрацоўвае кожны від у барацьбе за існаванне. Вядома, барацьба за існаванне чалавека — іменна таму, што ён сумеў стварыць штучнае асяроддзе — істотным чынам адрозніваецца ад барацьбы ў жывёльным свеце.

Маркс і Энгельс асабліва цанілі Дарвіна за тое, што ён абгрунтаваў на велізарным прыродна-гістарычным навуковым матэрыяле тую мысль, што развіццё ў прыродзе, як і ў грамадстве вядзе да ўтварэння новых, больш высокіх форм жыцця. Маркс пісаў аб гэтым Энгельсу 7 снежня 1867 года па поваду кнігі нейкага Майера: «Даказваючы, што цяперашняе грамадства з эканамічнага пункту погляду носіць у сабе зародак новай, больш высокай формы, ён толькі паказвае ў соцыяльнай галіне той-жа паступовы працэс развіцця, які Дарвін даказаў у галіне прыроды (Тв. Т. XXIII, стар. 483).

Вядома, і Маркс і Энгельс не лічылі вучэнне Дарвіна закончаным. Энгельс пісаў, што, несумненна, гэтай тэорыі прадстаяць у будучым яшчэ большыя змяненні.

Маркс не раз спасылаецца на Дарвіна, калі гутарка ідзе не толькі аб свеце жывёл і раслін, але і аб чалавечым грамадстве.

У 1873 годзе Маркс паслаў вялікаму натуралісту экземпляр першага тома «Капітала». У адказ ён атрымаў наступнае пісьмо:

«Дзякую вас за аказаную мне чэсць, якая выразілася ў прысылцы вашай вялікай працы «Капітал». Ад усяго сэрца жадаў-бы, каб больш грунтоўнае разуменне глыбокіх і важных пытанняў грамадскай эканоміі рабіла-б мяне больш дастойным гэтага падарунка. Хоць галіны нашых даследванняў так далёкі адна ад другой, я ўсё-ж перакананы, што мы абодва аднолькава імкнемся распаўсюджваць веды, і гэтыя веды, нарэшце, паслужаць на карысць чалавецтва. Паважаючы вас і адданы Чарльз Дарвін».

VI

Значная частка буржуазных вучоных адкрыта выступала супроць Дарвіна, а другая частка прабавала фальсіфіцыраваць дарвінізм, скарыстаць яго для апраўдання розных буржуазных соцыяльных тэорый.

Так званыя «соцыяльныя дарвіністы» Ланге, Кід, Цыглер, часткова Гекель, Фішэр, Осборн і іншыя скарысталі дарвінізм для доказу таго, што пануючыя класы — гэта найбольш адароныя элементы грамадства, утварыўшыяся шляхам біялагічнага адбору. Гэтыя «соцыяльныя дарвіністы» прабавалі даказаць, што комунізм, які імкнецца ўраўняць жыццёвыя ўмовы людзей, вядзе да рэгрэса і да варварства.

На самой-жа справе іменна комунізм імкнецца забяспечыць найвышэйшы жыццёвы ўзровень кожнага чалавека; іменна комунізм на вышэйшай стадыі свайго развіцця імкнецца забяспечыць кожнаму чалавеку — па яго патрэбнасцях і прадпалагае, каб чалавек працаваў па сваіх здольнасцях; іменна комунізм — гэта вышэйшая форма развіцця чалавечага грамадства — забяспечвае ўсебаковае гарманічнае развіццё кожнага індывідуума.

Прафесар Тіміразеў у свой час, гаворачы аб дарвінізме, пісаў: «Што гаворыць у карысць гэтай тэорыі? — Усё. Што гаворыць супроць яе? — Нічога. Што можна чакаць ад яе?—Многага...».

Тым больш апраўдала сябе вялікае вучэнне Маркса і Энгельса, развітае Леніным і Сталіным. Усё развіццё чалавечага грамадства гаворыць у карысць гэтай тэорыі. Супроць яе могуць быць высунуты і высоўваюцца толькі антынавуковыя тэорыі, толькі чалавеканенавісніцкія імкненні эксплаататараў. Чалавецтва бачыць, чаго можна чакаць ад гэтай тэорыі, чалавецтва бачыць, як на 1/6 частцы свету, не гледзячы на ўсе цяжкасці барацьбы, менш чым за чвэрць века пабудавана ў асноўным бяскласавае соцыялістычнае грамадства, знішчана эксплаатацыя чалавека чалавекам і створаны выключныя ўмовы для гарманічнага развіцця амаль двухсот мільёнаў насельніцтва краіны Советаў. Але іменна таму, што такое вялікае значэнне марксізма і дарвінізма, і тое і другое вучэнне падвяргаецца праследванням у буржуазным грамадстве.

Мне няма патрэбы прыводзіць тут незлічоныя прыклады барацьбы супроць марксізма. Не раз ужо буржуазныя вучоныя «хавалі» марксізм, а марксізм жыў і заваёўвае ўсё новае і новае поле для сваёй дзейнасці.

Яркім прыкладам таго, як і ў наш час магчыма адкрытае праследванне дарвінізма, як антыдарвінізм з'яўляецца сцягам рэакцыі, з'яўляецца судовы працэс, арганізаваны ў 1925 годзе ў Злучаных Штатах Амерыкі супроць настаўніка Скопса, — так званы «малпавы працэс». У гутарцы з першай амерыканскай дэлегацыяй 9 верасня 1927 года таварыш Сталін сказаў, што «такія выпадкі, як у Амерыцы, дзе асудзілі нядаўна дарвіністаў, у нас немагчымы, таму што партыя вядзе палітыку ўсямернага адстойвання навукі».

VII

Тут неабходна адказаць на цікавячае вельмі многіх пытанне: ці быў сам Дарвін атэістам? Вучэнне Дарвіна нанесла, як мы бачылі, сакрушальны ўдар па ўсёй тэалогіі.

Папы ва ўсім свеце вельмі добра разумелі і разумеюць небяспеку дарвінізма для тэалогіі. Таму, напрыклад, у рускіх духоўных семінарыях і ў духоўных акадэміях спецыяльна трэніравалі навучаючыхся па барацьбе супроць дарвінізма. Прафесар выклікаў вучня, студэнта і гаварыў: «А ну, Іваноў, «разбей» Маркса», — і той «разбіваў» богахульніка Маркса. «А ну, Сцепанаў, разбей Дарвіна», — і той «разбіваў» з тым-жа поспехам Дарвіна. На самой справе вучэнне Дарвіна авалодвала розумамі перадавых і цікаўных навучаючыхся нават у духоўных навучальных установах і дапамагала ім весці барацьбу супроць атупляючай вучобы рэакцыянераў.

Аднак трэба прама сказаць, што ваяўнічым атэістам Дарвін не быў. Ён жартам называў часам сваё вучэнне «евангеліем сатаны», а свайго блізкага друга Гекслі ён называў «апосталам евангелія сатаны». Але сам ён паслядоўных атэістычных вывадаў з свайго вучэння не зрабіў.

Яго біёграф Эдуард Эвелінг прыводзіць вытрымкі з пісьма Дарвіна ад 1879 года, у якім Дарвін піша, што як-бы ён далёка не заходзіў у сваёй крытыцы тэалогіі, ён ніколі не быў паслядоўным атэістам. «Увогуле, — піша Дарвін, — ... я мяркую, што мой душэўны стан больш правільна было-б назваць настроем агностыка».

Да Дарвіна не раз прыставалі з пытаннямі аб яго адносінах да рэлігіі. У пісьме нямецкаму студэнту ён адказваў: «Навука і рэлігія нічога агульнага між сабой не маюць... З свайго боку я не думаю, каб калі-небудзь магло існаваць адкравенне».

Вось, што расказвае Эдуард Эвелінг аб сваёй гутарцы з Дарвінам па пытанню аб рэлігіі. Эвелінг і Людвіг Бюхнер — аўтар матэрыялістычнай кнігі «Чалавек і яго становішча ў прыродзе» — былі ў гасцях у Дарвіна 28 верасня 1881 года. Дарвін сам да іх звярнуўся з пытаннем у пачатку гутаркі: «Чаму вы называеце сябе атэістамі?».

«На пытанне Дарвіна мы адказалі, — расказвае Эдуард Эвелінг, — што мы таму атэісты, што не існуе ніякіх доказаў існавання бажаства, што вынаходніцтва назвы або імені ніколькі не аб'ясняе з'яў, што сума чалавечых ведаў абмежавана прыродным, і што да дапамогі звышпрыроднага прыбягаюць толькі тады і там, калі і дзе канчаюцца веды». У канцы разгавора Дарвін сказаў: «Я думаю зусім таксама, як і вы, толькі слова «атэіст» я палічыў-бы за лепшае замяніць назвай «агностык». (Эдуард Эвелінг, «Чарльз Дарвін», стар. 25—26. Выданне «Красная новь», Масква, 1923).

Пры гэтым Дарвін заявіў, што па 40-м годзе свайго жыцця ён адверг хрысціянскую рэлігію на той простай падставе, што няма фактычных доказаў у карысць гэтай рэлігіі. Для Дарвіна, які ўсе свае вывады грунтаваў на велізарнай колькасці фактаў, такі адказ больш чым характэрны.

Можна прывесці шматлікія іншыя выказванні Дарвіна, якія паказваюць, што ён сапраўды быў не атэістам, а агностыкам. У сваёй «Аўтабіяграфіі» ён з падкупляючай шчырасцю расказвае, як ён змагаўся супроць узняўшыхся ў яго вельмі рана сумненняў у правільнасці рэлігійнага светапогляду. Чым больш ён вывучаў прыроду, чым больш накапліваў фактаў, тым больш пранікаўся няверам. «...Я стаў зусім няверуючым чалавекам, — піша ён аб сабе. — Няверʼе пракрадвалася ў маю душу так павольна, што я не адчуваў пры гэтым ніякага цяжкага, непрыемнага пачуцця.. Прывадзімы стары доказ існавання мэты ў прыродзе, які здаваўся мне раней рашаючым, аказваецца ў сучасны момант, пасля таго, як адкрыт закон натуральнага адбору, хлуслівым. Мы-ж не можам ужо больш думаць, што, напрыклад, прыгожая двухстворчатая ракавіна пабудавана нейкай разумнай істотай, падобна таму, як дзвярны крук пабудован чалавекам. У зменлівасці арганічных істот і ў спосабе дзеянняў натуральнага адбору крыецца, як мне здаецца, не больш мэтазгоднасці, чым у тым напрамку, якім дуе вецер».

У сваім адказе Марксу, які звярнуўся да Дарвіна з просьбай прагледзець карэктуры XII і XIII раздзелы «Капітала» ў англійскім выданні, дзе Маркс спасылаецца на вучэнне аб эвалюцыі, Дарвін пісаў, між іншым, і аб сваіх адносінах да рэлігіі, аб'ясняючы некаторую асцярожнасць у сваіх адкрытых выказваннях аб рэлігіі часткова нежаданнем агарчыць сваю сям'ю.

«Будучы рашучым старонnікам свабоды мыслі ва ўсіх пытаннях, — [піша] Дарвін, — я ўсё-такі думаю (правільна ці няправільна, усёроўна), што прамыя довады супроць хрысціянства і тэізма наўрад ці зробяць якое-небудзь уражанне на публіку і што найбольшую карысць свабодзе мыслі прыносіць паступовае прасвятленне розумаў, наступаючае ў рэзультаце прагрэса навукі. Таму я заўсёды свядома ўхіляўся пісаць аб рэлігіі і абмежаваў сябе галіной навукі. Між іншым, магчыма, што тут на мяне зрабіла ўплыў больш, чым трэба, думка аб тым болю, які я прычыніў-бы некаторым членам маёй сям'і, калі-б стаў якім-ці інакш падтрымліваць прамыя напады на рэлігію».

Дарвін быццам-бы баіцца зрабіць канчатковыя і рашучыя вывады. Для Дарвіна характэрна, што ён да вядомай ступені баяўся распаўсюджання атэістычных ідэй у масах, якія, як ён думаў, не дараслі, не даспелі для правільнага ўспрыняцця атэізма.

Ленін указваў на асноўную небяспеку агнастыцызма: «...пункт гледжання агнастыцызма немінуча асуджае на хістанні паміж матэрыялізмам і ідэалізмам» (т. XIII, стар. 54).

Тым не менш астаецца зусім бясспрэчнай найвялікшая заслуга Дарвіна для абуджэння атэістычнага сазнання.

VIII

Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя стварыла зусім іншыя, чым у капіталістычным свеце, умовы для развіцця навукі. Нідзе, ні ў якой краіне няма такіх умоў распрацоўкі дарвінаўскага вучэння, праверкі яго на фактах у тэорыі і на практыцы, як у СССР. Совецкія вучоныя-дарвіністы накіравалі сваю ўвагу на тое, каб, карыстаючыся вучэннем Дарвіна, пераўтварыць прыроду, абагаціць яе, стварыць «абноўленую зямлю». І ў гэтых адносінах велізарнае значэнне для развіцця навукі маюць работы совецкіх дарвіністаў Мічурына, Лысенка, Цыцына, Дзяржавіна і іншых.

Не гледзячы на рад памылак і скажэнняў дарвінаўскай тэорыі ў работах некаторых совецкіх генетыкаў, і сучасная генетыка таксама становіцца ўсё больш дарвіністычнай, усё больш пацвярджае вучэнне Дарвіна.

Не маючы магчымасці тут спыніцца на поглядах праціўнікаў дарвінізма — генетыкаў Мендэля, Гіньберта Нільсе[на]-Моргана і іх старонnікаў у СССР, я адсылаю цікавячыхся гэтым пытаннем да нумара 10 журнала «Пад сцягам марксізма» (1939 г.), у якім вы знойдзеце артыкул тав. Міціна «За перадавую совецкую генетычную навуку», а ў нумары 11 гэтага журнала змешчана справаздача аб дыскусіі, якая мела месца на нарадзе па генетыцы і селекцыі. Гэтая дыскусія таксама паказала, наколькі правільна вучэнне Дарвіна і наколькі слабы як ранейшыя, так і сучасныя аргументы супроць дарвінізма.

Вучэнне Дарвіна аб паходжанні чалавека і паходжанні відаў у корані разбурае ўсякага роду антынавуковыя тэорыі, узбройвае нас для паспяховай барацьбы з гэтымі тэорыямі. Вучэнне дарвінізма ўзбройвае перадавых людзей навукі, наватараў у навуцы, на барацьбу з усякага роду скрытымі антыдарвіністкімі тэндэнцыямі, якія маюць месца не толькі ў буржуазных капіталістычных краінах, але і сярод совецкіх вучоных.

Марксісцкая навука заклікае не толькі аб'ясняць свет, але і змяніць гэты свет. На працягу амаль 23 год існавання пролетарскай дзяржавы совецкая навука і ўсе працоўныя СССР накіроўвалі свае арганізаваныя намаганні к таму, каб змяніць гэты свет, і яны дабіліся на гэтым шляху здзіўляючых поспехаў.

Самая перадавая навука з навук — марксізм-ленінізм, — якая апіраецца на заваяванне векавой культуры і навукі ўсіх часоў і народаў, з'яўляецца сцягам гэтай барацьбы за пераўтварэнне ўсіх грамадскіх адносін у СССР, як роўна і за пераўтварэнне прыроды. І мы бачым, якіх велізарных поспехаў можна дабіцца на гэтым шляху, калі перадавая ідэя авалодвае масамі, ператвараючыся ў матэрыяльную сілу.

Зараз ужо ніхто не можа адмаўляць велізарную сілу пераўтвараючага прагрэсіўнага рэвалюцыйнага ўплыву ідэй марксізма-ленінізма. Але трэба заўсёды памятаць, што марксізм-ленінізм апіраецца на велізарнейшую спадчыну, на велізарнейшыя заваяванні навукі ўсіх часоў, а ў гэтай спадчыне дарвінізму належыць пачотнейшае месца.

Маркс і Энгельс, Ленін і Сталін заўсёды ацэньвалі дарвінізм як перадавую навуку. У прамове на прыёме ў Крэмлі работнікаў вышэйшай школы 17 мая 1938 года таварыш Сталін гаварыў: «Навука ведае ў сваім развіцці не мала мужных людзей, якія ўмелі ламаць старое і ствараць новае, не гледзячы ні на якія перашкоды, наперакор усяму. Такія мужы навукі, як Галілей, Дарвін і многія другія агульнавядомы».

І вось у нашай краіне, дзе навука знаходзіцца ў такім пачоце, дзе навуцы прадастаўлены такія велізарныя магчымасці развіцця і прымянення ва ўсіх галінах чалавечага жыцця, дзе створаны ўсе ўмовы для росквіту прыродазнаўчых навук, для росквіту дарвінізма, — перад совецкай навукай стаяць велізарныя задачы ў галіне ўздзеяння на прыроду, змянення яе і прыстасавання да патрэб новага чалавечага грамадства. У справе

(Працяг лекцыі на 3-й стар.).

*) Прачытана 16 жніўня 1940 года ў Політэхнічным музеі ў Маскве.
Друкуецца па скарочанай стэнаграме.

Марксізм і дарвінізм

(Працяг лекцыі тав. Ем. Яраслаўскага)

муністычнага выхавання новых пакаляў дарвінізму павінна быць адведзетаму вельмі важнае месца, пачынаюз сярэдняй школы.

Совецкая навука не баіцца самых надоўных вывадаў, яна, наадварот, тліва шукае гэтыя вывады, настойліх дабіваецца, бо яна ведае, што наа і комунізм як грамадскі лад непаўны. Марксізм-ленінізм у адрозненне усіх відаў ранейшага утапічнага соялізма, адрозніваецца тым, што ён з'яўляецца непераўзыйдзенай навуй.

Ленін і Сталін, вялікія прадаўжальнікі авы Маркса і Энгельса, узброілі радавой тэорыяй марксізма-ленінізма сы, якія знішчылі мацнейшы аплот светнай рэакцыі, скінулі капіталізм і зарылі на 1/6 часткі свету соцыястычную дзяржаву, у якой перадавой вуцы адведзена самае пачотнае месца. е іменна таму совецкая навука абавязана працаваць над далейшым развіццём усіх навук, а асабліва вучэння Дарвіна, каб вызваліць дарвінізм ад той абмежаванасці, у рамкі якой прабуюць замкнуць вучэнне Дарвіна ў капіталістычных краінах.

Совецкая навука павінна рашуча змагацца супроць усякіх скажэнняў дарвінізма, супроць псеўдадарвінізма, супроць спроб падмяніць дарвінізм мендэлізмам, марганізмам і іншымі антыдарвінісцкімі вучэннямі.

Гэтыя задачы мы выконваем і выканаем да канца, маючы ў сваіх руках такую выдатную ідэйную зброю, як вучэнне гістарычнага і дыялектычнага матэрыялізма — гэтае велізарнейшае тварэнне геніяльнай мыслі правадыроў і настаўнікаў новага чалавецтва — Маркса, Энгельса, Леніна, Сталіна.

Ем. ЯРАСЛАЎСКІ.

(«Праўда» за 2 верасня).

ЧАМУ БАРЫСАЎСКІ РАЁН АДСТАЕ Ў ЗБОЖЖАПАСТАЎКАХ

БАРЫСАЎ. (Спец. кар. «Звязды»). Няшальнай была чарговая зводка аб выканні абавязковых збожжапаставак. Яна ла чым радавала кіраўнікоў раёна. айшоў жнівень, а месячнае заданне ён выканаў толькі на 80 проц. Калгасы каналі план абавязковых паставак зяр ўсяго на 72 проц. Марудна паступае тураплата за работы МТС.

Асобныя кіраўнікі калгасаў замест таго, б у першую чаргу выканаць свае абавязацельствы, сталі на антыдзяржаўны ях. Так, старшыня калгаса імені Кіра, Бродаўскага сельсовета, Бабіцкі, не шы дзяржаве ні аднаго кілограма, разў калгаснікам дзве з палавінай тоны рна. Падобныя факты маюць месца і ў шых калгасах.

ЦК ВКП(б) і СНК СССР у сваёй паставе аб уборцы і загатоўках сельскагаспарчых прадуктаў папярэдзілі дырэктараў ТС аб іх асабістай адказнасці перад ржавай за правільнасць налічэння натураплаты, своечасовае ўручэнне рахунў калгасам за выкананыя МТС работы здачу зярна калгасамі па ўручаных раунках. У Барысаўскім-жа раёне дыктары Прыямінскай, Палелюмскай і Басаўскай МТС, уручыўшы калгасам рашкі, чамусьці не лічаць сваім абавязм забяспечыць паступленне натураплаы. Да 31 жніўня калгасы ўнеслі натурлату за работы МТС усяго ў размеры 0 проц.

Адстаючым участкам з'яўляецца выкананне абавязковых паставак аднаасобніка. У Барысаўскім раёне, ўкаранілася ходная практыка, калі аднаасобнікі з да ў год не выконваюць сваіх абавязацельстваў і беспакарана нарушаюць дзяржаўную дысцыпліну. Так было ў мінулым дзе, такая практыка прадаўжаецца і сёета. Дастаткова сказаць, што з 1188 адасобных гаспадарак, якія прыцягваюцца гэтым годзе да абавязковых паставак божжа, да 31 жніўня ні адна не прытупіла да здачы. У раёне не прымаць рашучых мер да тых, хто нарушае зяржаўную дысцыпліну.

Значна тармозіць паспяховае выкананне лана паставак марудне разгортванне малацьбы. Убрана 20.011 гектараў, абмалочан ураджай усяго з плошчы 5.279 ектараў. У раёне ёсць дастаткова машын. каб забяспечыць абмалот усяго збожжа ў амы кароткі тэрмін. У МТС налічваецца 12 складаных малатарні, у калгасах ёсць 12 паўскладаных і 85 конных малатарань. Але, як правіла, ні адна машына не працуе з поўнай нагрузкай.

Рашэнне ЦК ВКП(б) і СНК СССР, якое патрабуе, каб кожная малатарня МТС працавала не менш 20 гадзін у суткі, не выконваецца. У Барысаўскім раёне машыны працуюць у адну змену і не больш 9—10 гадзін у суткі.

У большасці калгасаў малатарні скарыстоўваюцца нерацыянальна. Вось, напрыклад, калгас «Новае жыццё», Аздзяціцкага сельсовета. На малацьбе тут працуе камбайн. Работа пачынаецца толькі ў 9 гадзін раніцы і прадаўжаецца да 6 гадзін вечара. Абедзены перапынак цягнецца 3—4 гадзіны. Камбайн працуе на малацьбе не больш 5—6 гадзін у суткі. Неарганізавана праходзіць малацьба і ў калгасе «Шлях Леніна», Глівеньскага сельсовета. У калгасе імені Максіма Горкага, Чэрневіцкага сельсовета, складаная малатарня Палелюмскай МТС за тыдзень намалаціла ўсяго 38 тон зярна. Прычына нізкай прадукцыйнасці—дрэнна арганізаваная праца на малацьбе.

Можна прама сказаць, што марудна разгортванне абмалоту—рэзультат дрэннай арганізацыі працы калгаснікаў. Мы пабывалі ў многіх калгасах і нідзе не бачылі пастаянных брыгад на малацьбе. Характэрны прыклад. У калгасе «Хваля рэвалюцыі», Лошніцкага сельсовета, на стацыянарную малацьбу пастаўлен камбайн Прыямінскай МТС. Для абслугоўвання малацільнага агрэгата старшыня калгаса тав. Собаль вылучыў падросткаў. Тут пры малацільным апараце няма пастаяннага падавальшчыка. Калгаснікі, якія працуюць на малацьбе, не расстаўлены на сваіх месцах. У рэзультаце няроўнамернай падачы масы ў малацільны апарат 30 жніўня здарылася аварыя. Машына на цэлыя суткі была выведзена са строю.

Не ва ўсіх калгасах раёна ўдзяляецца патрэбная ўвага барацьбе са стратамі ў часе малацьбы. Вось у буйнейшым у раёне калгасе «Палітаддзелец», Лошніцкага сельсовета, ток для малацьбы не падрыхтаван. Малатарня ўстаноўлена прама на зялёнай мураве. Калгас нясе вялікія страты зярна. А старшыня калгаса комуніст тав. Кавалёў абыякава глядзіць на гэты абураючы факт. Высокі ўраджай, відаць, ускружыў галаву тав. Кавалёву, і ён не лічыць сваім абавязкам змагацца за кожны грам зярна.

Раённы камітэт партыі і райвыканком не падумалі над тым, каб арганізаваць кругласутачную малацьбу, забяспечыць бесперабойную работу малатарань МТС і калгасаў.

На палях раёна можна ўбачыць многа скошанага, але нязвезенага збожжа. Праходзяць дажджы, збожжа псуецца. Перадавыя калгасы скарыстоўваюць кожны дзень, кожную гадзіну добрага надвор'я, каб зберагчы ўраджай. Але гэтага нельга сказаць аб усіх калгасах. На тэмпах звозкі збожжа з палёў сказваецца адсутнасць у калгасах крытых такоў і навесаў. Няма дастатковай колькасці і зернасушылак. На склады Заготзярно штодзённа прывозяць з калгасаў хлеб з завышанай вільготнасцю. За апошнія дні Заготзярно не прыняла больш 80 тон сырога зярна. Гэтыя факты мала трывожаць раённыя партыйныя і совецкія арганізацыі. Не прымаюцца меры, каб на дзяржаўныя склады накіроўвалася зярно толькі высокай якасці.

С. КАЗНАЧЭЕЎ.

Стаханавец-токар бабруйскага механічнага завода імені Варашылава В. А. Філіповіч выконвае нормы на 240 проц. На здымку: В. А. Філіповіч каля свайго станка.
Фото М. Шкляра (фотахроніка БЕЛТА).

РАДАСЦЬ ТВОРЧАСЦІ

Калі-б мяне запыталі, у чым я бачу сэнс свайго жыцця, я-б сказаў — у вынаходніцтве ўсё новых і новых машын для нашай соцыялістычнай прамысловасці. Я ўсёй душой люблю гэтую справу. Якое велізарнае задавальненне адчуваеш, калі бачыш плады сваёй мыслі, сваіх рук, напружаных пошукаў.

30 год я працаваў кавалём-слесарам, з іх 8 год на магілеўскім скурзаводзе імені Сталіна. Мяне заўсёды цікавілі машыны. Я любіў прыслухоўвацца да іх плаўнага рытма, вывучаць іх шматлікія дэталі. Бывала, стаіш ля машыны і здзіўляешся, які гэта складаны механізм, колькі працы, колькі энергіі ўкладзена ў яе. Як старанна прадумана кожная дробязь, кожная частка!

Год пяць-шэсць назад я рашыў заняцца вынаходніцтвам, вынайсці машыну. Тэхнічны кіраўнік завода даручыў мне прадумаць канструкцыю машыны для здымкі шчаціны. Узяўся я за гэта. Вынікі тады непісьменным. Зразумела, якія цяжкасці сустрэў я на сваім шляху. Прыходзілася ўсё насіць у галаве, прадумваць дэталі і запамінаць іх. Хацелася на паперы запісаць свае думкі, але не мог. Вырэзваў я дэталі з дрэва, картона, ляпіў з гліны, толькі-б не забыць іх. Прыйдзеш на завод, калі яшчэ ўсе спяць, а пакідаеш яго позна ноччу. Сядзіш, думаеш і не заўважаеш, як ляцяць гадзіны.

Добра, што адміністрацыя пашла насустрач, дапамагала ва ўсім. Сам я сканструіраваў машыну. Сам пабудаваў мадэль, сваімі рукамі зрабіў канчатковы варыянт.

Многа перашкод прышлося перамагчы, але цяжкасці мяне ніколі не палохалі, наадварот,—чым больш цяжкасцей, тым з большай энергіяй перамагаў іх. Памятаю шчаслівы дзень 9 сакавіка 1937 года, калі запрацавала вынайдзеная мной машына. Радаваўся я, як дзіця. Да гэтага часу шчаціну выдзёргвалі рукамі. Машына замяніла працу трыццаці работніц, дала 100 тысяч рублёў эканоміі ў год пры рабоце ў адну змену, значна павялічыла прадукцыйнасць працы.

Я рашыў вучыцца. Партыя і совецкая ўлада дапамаглі мне ў гэтым. Навучыўся чарціць, асвоіў матэматыку, вывучыў такарную справу. Стала значна лягчэй працаваць.

Прыглядаўся я да сваёй машыны і знайшоў у ёй некаторыя недакладнасці. Занадта многа дэталей, складаная канструкцыя. Рашыў яе тэхнічна ўдасканаліць, спрасціць, дабіцца большых выгод для рабочых. На гэты раз сам чарціў дэталі, эскізы, прадумваў кожную дробязь і дабіўся свайго. Другая машына для здымкі шчаціны так званага барабаннага тыпу дае дадаткова 40 тысяч рублёў эканоміі, значна павышае прадукцыйнасць працы. Апрача таго канструкцыя яе нескладаная — любы завод можа яе вырабляць.

Да дзесяцігоддзя завода імені Сталіна я ўзяў на сябе абавязацельства зрабіць пласціровачна-катальную машыну. Свае абавязацельства выканаў. Новая машына арыентыровачна дае эканоміі 15—20 тысяч рублёў у год. Апрача таго я ўдасканаліў рэковачную (пяцільную) машыну, выкінуў лішнія дэталі, якія толькі перашкаджалі рабоце. Многа іншых удасканаленняў і вынаходак даў я заводу. Мая задача — дапамагаць нашым стаханаўцам усямерна павышаць прадукцыйнасць працы і паляпшаць якасць прадукцыі.

У апошні час я вылучан адказным выканаўцам па рацыяналізацыі. Буду выхоўваць новыя кадры рацыяналізатараў, дапамагаць ім сваімі ведамі і вопытам, заахвочваць смелую вынаходніцкую мысль, выхоўваць наватараў вытворчасці. А ў нас на заводзе ёсць здольныя рацыяналізатары: слесар Паўтаўцаў, рабочыя Аўчыннікаў, Окала-Кулак і іншыя.

Не забываю я і сваёй старой прафесіі. Калі трэба замяніць дэталь, адліць нову, я ахвотна бяруся за гэта.

Совецкі ўрад высока ацаніў мае заслугі і нядаўна ўзнагародзіў мяне ордэнам Леніна.

Дзень, калі я даведаўся аб тэтым, быў адным з самых шчаслівых у маім жыцці.

Высокая ўзнагарода абавязвае мяне працаваць яшчэ лепш, яшчэ больш прадукцыйна. Пакуль працуюць рукі, пакуль не пагасла мысль, я ўсе свае веды, усю энергію, увесь вопыт аддам на карысць роднай совецкай дзяржавы.

Д. Л. КАЛЕСНІКАЎ,
вынаходца, рабочы магілеўскага скурзавода імені Сталіна, ордэнаносец.

НАПЯРЭДАДНІ СЛАЎНАЙ ГАДАВІНЫ

МАСТАЦТВА ЗАХОДНІХ АБЛАСЦЕЙ БССР

(Гутарка з начальнікам Упраўлення па справах мастацтваў пры СНК БССР тав. А. Б. Озірскім)

У панскай Польшчы мастацтва ўсіх нацыянальнасцей, апрача польскай, было ў загоне. Але нават і пануючае афіцыяльнае польскае мастацтва, якое падкармлівалася польскімі ўладамі, мела некаторыя ўмовы для развіцця толькі ў цэнтры (Варшава, Кракаў). На тэрыторыі былой Заходняй Беларусі беларускіх тэатраў зусім не было. Сюды час ад часу прыязджалі дробныя прыватна-прадпрымальніцкія трупы, якія не мелі пэўнага творчага твару і месца для сваёй работы. Аб стацыянарных тэатрах і гаварыць няма чаго. Іх не было.

Асабліва жорсткае ганенне з боку пануючых класаў сустракалі нацыянальныя тэатры. Так была адна спроба арганізацыі беларускага тэатра, але ўлады разагналі і яго арганізатараў і артыстаў.

Такое-ж становішча было ў панскай Польшчы і з музыкальным, выяўленчым і іншымі відамі мастацтваў. Не было, напрыклад, у Заходняй Беларусі ні аднаго канцэртнага аб'яднання. Багатая музыкальная народная творчасць заціралася. Ніякай магчымасці для яе развіцця не было.

З першых-жа дзён пасля вызвалення народаў Заходняй Беларусі ад панскага гнёту партыя і ўрад пачалі аддаваць велізарную ўвагу пытанням развіцця нацыянальнага мастацтва. Яшчэ не закончыліся ваенныя дзеянні на тэрыторыі былой Заходняй Беларусі, а совецкія акторы, музыканты, мастакі ўжо неслі ў народныя масы соцыялістычнае мастацтва.

За прайшоўшы год разам з уздымам прамысловасці, сельскай гаспадаркі заходніх абласцей Беларусі адбываўся сапраўдны росквіт і нацыянальнага мастацтва. Зараз у кожнай вобласці ёсць стацыянарныя тэатры, з іх два беларускія, адзін рускі, адзін польскі і адзін яўрэйскі драматычныя тэатры. Ужо гэты факт сведчыць аб тым, што на тэрыторыі заходніх абласцей паспяхова ажыццяўляецца ленінска-сталінская нацыянальная палітыка.

Створаныя ў заходніх абласцях нашай рэспублікі тэатры разгарнулі вялікую творчую работу. Яны ажыццявілі пастаноўку многіх спектакляў, якія паказалі працоўнаму насельніцтву, стаўшаму гаспадаром не толькі фабрык, заводаў, зямлі, але і гаспадаром мастацкіх каштоўнасцей.

ЦК КП(б)Б і ўрад нашай рэспублікі аказалі вялікую дапамогу новастворанным творчым калектывам. Па лініі Упраўлення па справах мастацтваў пры СНК БССР пасланы творчыя работнікі ва ўсе новаарганізаваныя калектывы. Гэтыя работнікі дапамагаюць на месцы ствараць добрыя, высокамастацкія спектаклі.

У галіне музыкі ў заходніх абласцях праведзена таксама велізарная работа. Створана філармонія, у саставе якой ёсць сімфанічны аркестр, ансамбль беларускай песні і пляскі, джаз. Філармонія разгарнула вялікую дзейнасць па абслугоўванню насельніцтва канцэртамі, праз якія шырока папулярызуецца класічная і сучасная совецкая музыка. Філармонія прыцягвае да сваёй работы лепшых майстроў мастацтва Саюза. Арганізавана аддзяленне беларускай эстрады, якое непасрэдна кіруе канцэртнай дзейнасцю, праводзіць шматлікія эстрадныя выступленні.

Значных поспехаў дасягнулі заходнія абласці нашай рэспублікі таксама ў галіне выяўленчага мастацтва. Створан філіял саюза мастакоў. Вялікая работа праведзена па арганізацыі працы мастакоў, для чаго ўтворан філіял камбіната выяўленчага мастацтва. Каля 50 мастакоў заходніх абласцей прыцягнута да ўдзелу ў выстаўцы «Ленін і Сталін — арганізатары БССР». Урад адпусціў 200 тыс. рублёў на фінансіраванне выстаўкі мастакоў. У Беластоку і Брэсце адкрыты Дамы мастака. У Баранавічах і Беластоку падрыхтоўваецца стварэнне мастацкіх музеяў. Праведзена выстаўка работ мастакоў Беластока. Толькі за адну дэкаду выстаўку наведала больш 5.000 чалавек. У Заходнія абласці была накіравана перасовачная Усесаюзная выстаўка «Індустрыя соцыялізма», якую наведала больш 15.000 чалавек. Выяўленчае мастацтва заходніх абласцей набыло выключна вялікі размах.

Да ўстанаўлення совецкай улады на тэрыторыі Заходняй Беларусі зусім не існавала сістэмы мастацкай асветы. Толькі паны і багацеі вучылі сваіх дзяцей у прыватным парадку, дзеці-ж працоўных не мелі ніякай магчымасці атрымаць мастацкую асвету. Совецкая ўлада стварыла ў заходніх абласцях такую колькасць навучальных мастацкіх устаноў, якая ўжо ў гэтым годзе дае магчымасць задаволіць велізарную цягу да авалодання мастацкай культурай. Створаны два музыкальныя вучылішчы, падрыхтоўваецца адкрыццё мастацкага вучылішча. Пачынаюць работу ў новым вучэбным годзе 9 музыкальных школ. У гэтыя школы прыняты дзеці рабочых, сялян, працоўнай інтэлігенцыі.

Выключнага росквіту за адзін толькі год дасягнула мастацкая самадзейнасць вызваленага беларускага народа. Створана пяць дамоў народнай творчасці, якія займаюцца арганізацыяй метадычнай дапамогі мастацкай самадзейнасці.

Тое, што было пад спудам на працягу дваццаці год, зараз забіла магутнай крыніцай. Таленты народа пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі пачалі нябачана расці. Мастацкая самадзейнасць у заходніх абласцях стала масавай з'явай, што сведчыць аб свабодным, радасным жыцці працоўных. Прайшоўшыя раённыя, абласныя алімпіяды і алімпіяда мастацкай самадзейнасці ў Мінску наглядна паказалі, якія вялікія таленты тояць у сабе вызвалены народ. У выніку праведзеных алімпіяд мы мелі магчымасць уключыць калектыў мастацкай самадзейнасці сяла Вялікае Падлессе, Баранавіцкай вобласці, у лік удзельнікаў заключнага канцэрта дэкады беларускага мастацтва ў Маскве. Гэты калектыў выступіў на дэкадзе з выключным поспехам.

Партыя Леніна—Сталіна, клапоцячыся аб матэрыяльным і культурным дабрабыце працоўных, стварыла ўсе магчымасці для развіцця сапраўднага мастацтва народа. Наша задача заключаецца ў тым, каб і далей дапамагаць творчым калектывам заходніх абласцей ствараць высокамастацкія творы. Няма сумнення ў тым, што тэатральны сезон, які зараз пачынаецца, прынясе многа новых поспехаў усяму мастацтву з'яднанай Беларусі.

Па-большэвіцку выконваць Указ ад 26 чэрвеня

СПОВЕДЗЬ СУДДЗІ

Розныя бываюць справы, розныя бываюць суддзі. Вось мой калега, суддзя 10-га ўчастка гор. Віцебска Азернікаў 27 жніўня разгледзеў справу аб прагульшчыку Іванове. З першага погляду яна вельмі простая. Рабочы ільнопрадзільнай фабрыкі імені Кагановіча Т. А. Іваноў 22 жніўня не вышаў на работу. Другі суддзя адразу-ж прымяніў-бы да яго Указ Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня. Але тав. Азернікаў — суддзя мудры і на гэта не пайшоў. Ён, як сапраўдны прафесар-анатом, падверг аналізу кожны атам арганізма гэтага чалавека, заглянуў глыбока ў душу, нарэшце прышоў да цвёрдага заключэння: Іванова судзіць нельга.

І правільна зрабіў. За што яго, узнікае пытанне, судзіць? Іваноў-жа зрабіў прагул не па сваёй волі. Яго прымусілі зрабіць прагул. Міліцыя вінавата тут. У даведцы, выдадзенай начальнікам 2-га аддзялення віцебскай гарадской міліцыі, прама сказана, што Іваноў у ноч з 21 на 22 жніўня быў за хуліганства дастаўлен у 2-е аддзяленне міліцыі. Другі суддзя не звярнуў-бы ніякай увагі на гэту даведку, але Азернікаў не такі. Ён, як падабае вопытнаму суддзі, адразу-ж вызначыў, што ў Іванова была ўважлівая прычына і прагул быў зроблен не па яго віне. Адсюль і рашэнне: справу спыніць.

Толькі чамусьці пракурор Дыкман рашэнне майго калегі апратэставаў.

У мяне асабіста справы больш складаныя. Суддзя Азернікаў мог адразу вызначыць, ці ёсць тут нарушэнне працоўнай дысцыпліны або не. А вось паспрабуйце разабрацца ў справе, якую я разглядаў.

15 жніўня дзяжурная тэлефаністка пажарна-вартавой аховы халадзільніка В. С. Сярпінская прышла на работу на другую змену. У 2 гадзіны адказны дзяжурны зрабіў праверку. Сярпінскай ля рабочага месца не аказалася. У 4 гадзіны была зроблена паўторная праверка, але Сярпінскай зноў не было. Толькі ў 5 гадзін 30 мінут пасля доўгіх пошукаў яе знайшлі ў кладовай, дзе яна спала.

Перада мной паўстала пытанне: ці з'яўляецца сон у часе работы нарушэннем працоўнай дысцыпліны? Нідзе аб гэтым не сказана — ні ва Указе, ні ў Кодэксу законаў аб працы і нават у слоўніку Даля, які я перагледзеў, аб гэтым таксама нічога няма. Але, дапусцім, што сон у часе работы ўсё-ж з'яўляецца нарушэннем працоўнай дысцыпліны. Тады ўзнікае пытанне: колькі-ж цягнуўся сон — больш 20 мінут, або менш?

Усебакова абмеркаваўшы ўсе акалічнасці гэтай справы, прышоў да вываду, які і адзначан у вынесеным мною прыгаворы. Я вам яго зачытаю, як ён ёсць. Толькі ўжо, калі ласка, не прыдзірайцеся да стылю. Я павінен сазнацца, што з граматыкай і сінтаксам ужо даўно ўконтрах.

Дык вось слухайце:

«Прыгавор нарсуда 9-га ўчастка горада Віцебска ад 28 жніўня:

«Устаноўлена, што прад'яўленае падсуднай Сярпінскай абвінавачванне з'яўляецца неабаснаванай, зыходзячы з наступных меркаванняў. З матэрыялаў справы відаць, што падсудная на пасту ў часе яе дзяжурства заснула ў пажарна-старажавой ахране пры акумулятары-тэлефоне. Яна была выяўлена адказным дзяжурным пажарна-старажавой ахраны, пры гэтым не ўстаноўлена, колькі-ж у сапраўднасці падсудная спала, вярней, яе сон працягваўся 20 мінут або пры паяўленні адказнага дзяжурнага заснула.

Прыгавор: Сярпінскую Варвару Сцяпанаўну па суду лічыць апраўданай, з прычыны не зробленага ёю злачынства. **ВАЛАСАЧ».**

Не думайце, грамадзяне, што ў мяне адна такая справа. Мне, як на зло, пападаюцца ўсё «сонныя» справы. У Віцебску ёсць аўтабаза абл. транса, на ёй працуе нейкі Баранок. І вось гэты Баранок 20 жніўня рашыў пасля абеду крыху адпачыць і не заўважыў, як праспаў 40 мінут. Ён, можа быць, спаў-бы яшчэ больш, але яго разбудзіў начальнік гаража.

— Дзе гэта бачна, — сказаў ён, — каб у рабочы час людзі спалі. І аддаў яго пад суд.

Я падумаў, чым Баранок горш Сярпінскай. І вынес наступны прыгавор:

Прыгавор нарсуда 9 участка гор. Віцебска ад 28 жніўня.

«Устаноўлена, што падсудны Баранок падляжыць апраўданню па суду, выходзячы з наступных падстаў:

Падсудны Баранок не нарушыў працоўнай дысцыпліны, што пацвярджаецца ў судовым пасяджэнні. Баранок, знаходзячыся на службе дзяжурным па змене, не быў нагружан работай — змазкай аўтамашын, чаму і знаходзячыся на месцы службы заснуў. Падобныя дзеянні падсуднага згодна Указа Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 26 чэрвеня, пакаранню не падлягае. І па сім падсудны не зрабіў прагула, выразіўшагася ў спазненні на работу, або-ж дачаснага ўхода з работы, а таксама і абедзенага перапынку.

Прыгавор: Баранок Нікалая Іванавіча па суду лічыць апраўданым, з прычыны адсутнасці зробленага ім злачынства. **ВАЛАСАЧ».**

Як бачыце, дарагія грамадзяне, у мяне ўсё прадумана, узважана і «за» і «супроць». Ніхто не пасмее сказаць, што я не чулы чалавек.

Толькі адно мне незразумела. Чаму пракурору Дыкману задумалася апратэставаць і мае прыгаворы? Ніяк не зразумею.

Споведзь нарсуддзі Валасача падслухаў.
З. ЛАРЫСАЎ.

СПАБОРНІЦТВА ЗАКРОЙШЧЫКАЎ

Заклік швейнікаў харкаўскай фабрыкі імені Асоавіяхіма — разгарнуць соцыялістычнае спаборніцтва ў закройных цэхах за эканомію тканіны, павысіць прадукцыйнасць працы і якасць раскрою — знайшоў гарачы водгук сярод рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых закройнага цэха і лабараторыі віцебскай швейнай фабрыкі «Профінтэрн». Заключаны дагаворы на соцыялістычнае спаборніцтва паміж асобнымі рабочымі і зменамі.

Для паспяховага выканання ўзятых абавязацельстваў праводзіцца рад практычных мерапрыемстваў. Лабараторыя перагледзела усе трафарэты, змяніла, з мэтаю ўшчыльнення іх, камбінацыі. Перагляд трафарэтаў даў магчымасць значна знізіць норму тканіны па ніжніх сарочках.

Раскрой грубашэрснага матэрыялу робіцца з допускам па краях трафарэта не больш 2—3 сантыметраў, у той час як раней гэты допуск даваў вялікі перарасход тканіны.

Не меншая эканомія дасягнута і па баваўняных, падкладачных і іншых матэрыялах.

У рэзультаце ўсіх мерапрыемстваў фабрыка зэканоміла 5.100 метраў бялізнавага матэрыялу і 900 метраў верхняга матэрыялу на суму ў 32.000 рублёў. Закройшчыкі зэканомілі 5.700 метраў падкладачнага матэрыялу і тканіны на суму ў 36.400 рублёў. Стаханаўка закройнага цэха тав. Гурская пры насціле матэрыялаў сочыць за найлепшым скарыстаннем яго на канцах стала. Яна выконвае сваю норму на 180 проц. Рэзчык тав. Язэпенка выконвае норму на 200 проц. З'ёмшчыца тав. Зайцава пачала сумяшчаць з'ёмку і штампоўку штуковак.

Рабочыя і работніцы закройнага цэха гараць жаданнем яшчэ больш павысіць прадукцыйнасць працы, дабіцца максімальнай эканоміі тканіны і высокай якасці раскрою. Першыя поспехі заваяваны. Зэканомлена 11.700 метраў каштоўнага матэрыялу на 68.400 рублёў.

Калектыў рабочых бабруйскай швейнай фабрыкі імені Дзяржынскага, уключыўшыся ў соцыялістычнае спаборніцтва закройшчыкаў, увёў рад новых мерапрыемстваў па паляпшэнню раскрою і эканоміі тканіны. Цяпер для раскрою вопраткі вялікага размеру, як правіла, бярэцца шырокі матэрыял, чаго раней не практыкавалі. Уведзена прэміяльная аплата насцільшчыц, што паляпшае якасць насцілу і эканоміць значную колькасць матэрыялу.

У рэзультаце правядзення рацыяналізатарскіх мерапрыемстваў і стаханаўскай работы швейнікаў, на фабрыцы поўнасцю ліквідаваны перарасходы матэрыялу.

За кароткі час зэканомлена 14.300 метраў тканіны на суму 109.200 рублёў.

С. НЕСЦЕРАЎ.

Пракурор у ролі абаронцы прагульшчыка

У Глускім раённым аддзеле комунальнай гаспадаркі працавала ў якасці бухгалтара Анна Боніч. У канцы лютага яна пайшла ў дэкрэтыўны водпуск тэрмінам да 19 мая. Затым ёй быў прадастаўлен двухмесячны водпуск за 1939 і 1940 гады. Прайшлі два месяцы. Боніч на работу не вышла. Загадчык райкомгаса тав. Левітан перадаў 23 ліпеня справу аб тав. Боніч пракурору для прыцягнення яе да адказнасці за самавольнае пакіданне работы.

Пракурор Вейс замест таго, каб аддаць Боніч пад суд за нарушэнне Указа, стаў на абарону прагульшчыцы.

У першых чыслах жніўня пракурор Вейс і муж Боніч Рабчыкаў зайшлі ў райкомгас і папрасілі кнігу загадаў. У ёй не аказалася загада аб прадастаўленні чарговага водпуску Боніч за 1940 год. Пракурор пачаў патрабаваць тав. Левітану аддачай яго пад суд. Неўзабаве Левітан быў выклікан у пракуратуру, дзе яму было прапанавана напісаць заднім чыслом загад аб тым, што Боніч нібы звольнена па асабістаму жаданню. Праект загада склала сама Боніч. Пракурор атрыманую копію загада прышыў да справы і на гэтым закончыў сваю місію.

В. КУЗМІЧ, Л. ЛАМАНОСАЎ, ВЕНДРОЎ, Г. НОВІКАЎ.

СПРАВЫ АБ ХУЛІГАНАХ

У народных судах Гомеля

Народныя суды горада Гомеля гэтымі днямі разабралі справы аб хуліганстве. Па разгледжаных справах вынесены прыгаворы.

Каленчукоў Т. Т., 1912 года нараджэння, за апошнія тры месяцы зрабіў рад хуліганскіх учынкаў. У сталовай № 4 ён дэбашырыў, лаяўся пахабнымі словамі, ударыў швейцара, за што асуджан да 5 год пазбаўлення волі.

Шапіра А. І., 1915 года нараджэння, судзіўся за крадзеж, меў прыводы ў міліцыю за хуліганства. Будучы ў рэстаране Парка культуры і адпачынку, у п'яным выглядзе, пачаў хуліганіць. Асуджан на 5 год пазбаўлення волі з паражэннем у правах на 5 год.

Сусікаў І. Г.—рабочы паравоза-вагонарамонтнага завода, 1909 г. нараджэння, у п'янай зацеяў сварку і збіў аднаго грамадзяніна. У міліцыі дэбашырыў. Асуджан да 3 год і 6 месяцаў пазбаўлення волі.

Кузьмічоў Т. Ф., 1912 года нараджэння, рабочы, некалькі разоў судзіўся за крадзеж і хуліганства. Нажом ён нанёс раненне ў руку грамадзяніну Раманчыкаву. Кузьмічоў асуджан да 4 год пазбаўлення волі.

Падгалецкі І. А., 1904 года нараджэння, займаўся крадзежам. У п'яным выглядзе ён падышоў да дзвярэй перасовачнага цырка і разарваў заслону; у міліцыі падняў дэбош. Асуджан да 5 год пазбаўлення волі з забаронай пасля адбыцця пакарання пражываць 3 гады ў БССР.

АРГАНІЗАВАНА ПАЧАЛІ ВУЧОБУ

ГОМЕЛЬ. (Кар. «Звязды»). Шырока расчынілі свае дзверы школы і вышэйшыя навучальныя ўстановы горада. Сотні маладых грамадзян, адпачыўшых за лета, з свежымі сіламі і энергіяй прыняліся за вучобу.

У гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» дырэктар школы імені Кожінторна, дэпутат гарсовета Наум Давідавіч Барозкін заявіў:

«Навучальны год мы пачалі нармальна. З боку вучняў і выкладчыцкага састава не было ні аднаго спазнення. Школа добра адрамантавана. Вытатна абсталяваны кабінеты. Устаноўлены два кабінеты кінаапараты. Школьная бібліятэка папоўнілася 600 кнігамі дзіцячай і мастацкай літаратуры. Абсталявана рэзэрвная чытальня. Адрамантавана школьная лабараторыя, якая папоўнілася новымі прыборамі. Так сама добра абсталявана сталовая, дзе дзеці змогуць у час перапынку атрымаць гарачае смачнае снеданне.

Вучням створаны ўсе ўмовы для нармальнай вучобы. Наша задача — скарыстаць усе гэтыя ўмовы для павышэння якасці вучобы, ліквідацыі другагоднікаў. Выкладчыцкі састаў спаборнічае за выкананне гэтых задач».

Нармальна пачалася вучоба ў інстытутах горада. Студэнты педагагічнага інстытута імені В. П. Чкалава пачалі заняткі ў новым будынку, у якім ёсць 6 вялікіх і 20 малых пакояў. Абсталявана вялікая лабараторыя. Светла і ўтульна ў інтэрнаце, дзе створаны ўсе ўмовы для нармальнага адпачынку і вучобы студэнтаў.

Падрыхтавана сустрэў навучальны год і лесатэхнічны інстытут імені С. М. Кірава. Студэнты і выкладчыкі з'явіліся на заняткі своечасова. У бягучым навучальным годзе інстытут папоўніцца новымі кваліфікаванымі выкладчыкамі. Сярод іх кандыдат тэхнічных навук — былы выхаванец гэтага інстытута тав. Ціханаў і рад іншых.

ЗВЫШ 23 ТЫСЯЧ ВУЧНЯЎ СЕЛІ ЗА ПАРТЫ

ВІЦЕБСК. (Кар. «Звязды»). 2 верасня вялікі зал 27-й сярэдняй школы запоўнілі жыццерадасныя, загарэлыя вучні. Рэбяты дзеляцца сваімі ўражаннямі аб праведзеным адпачынку і аб прадстаячай вучобе. Сярод іх вызначаецца група малышоў. Вялікімі вачыма, у здзіўленні аглядаюць яны школу.

Але вось пачаліся заняткі. Вучні 2-га класа «А» з выключнай увагай слухаюць сваю настаўніцу Зою Дзмітрыеўну Кляўпову. Яна падрабязна расказвае ім аб тым, як трэба весці сябе ў школе і па-за школай, дома, на вуліцы, знаёміць з раскладам заняткаў.

Ветліва сустрэла вучняў і 4-я сярэдняя школа. У 9-м класе «А» праходзіць урок рускай літаратуры. Настаўніца Ефрасіння Фёдараўна Жыгач расказвае аб жыцці і творчай дзейнасці Н. В. Гогаля.

Пасля заняткаў вучні і настаўнікі сабраліся ў вялікі зал. Тут адбыўся невялікі мітынг, на якім дырэктар школы Емельян Сямёнавіч Івацык расказаў аб вялікіх клопатах партыі, урада і вялікага Сталіна аб савецкіх дзецях. «На гэтыя клопаты, — гаворыць ён, — мы павінны адказаць выдатнай вучобай».

Арганізавана таксама пачаўся вучэбны год у 13-й, 26-й, 34-й і інш. школах горада Віцебска. Звыш 23 тысяч вучняў селі ў гэты дзень за парты.

НА ПЕРШЫМ УРОКУ

Яны толькі што ўпершыню селі за парты, толькі што сталі называцца вучнямі 1-га «Б» класа 8-й рускай сярэдняй школы (г. Мінск). Як гэта прыемна і горда гучыць! [illegible]

Тамару Еўгенаўну дзеці бачаць не ў першы раз. [illegible]

Галя Дзем'янові прынесла 10 рублёў. [illegible]

Зоя і Шэля Каган—сёстры. [illegible]

— Мы будзем аднолькава добра вучыцца [illegible]

Настаўніца [illegible] вы хлопчык Эрык Ч. Настаўніца ведае: ён будзе здольным і стараным вучнем. У школу ён прышоў, умеючы ўжо чытаць і пісаць. Але вось з паводзінамі ў класе справа, відаць, будзе горш. Ужо на першым уроку хлопчык ніяк не можа спакойна сядзець на месцы—то паварачваецца назад, то шэпчыцца з суседам, то стукае партай.

...У 2 «А» класе ішоў урок арыфметыкі. Тут ужо не навічкі, і арганізацыйныя пытанні патрабуюць менш часу. Настаўніца Аляксандра Міхайлаўна Гурыновіч добра ведае ўсіх вучняў, называе кожнага па імені.

У класе поўная цішыня. Дзеці слухаюць умову задачы: «У адной скрыні 40 кілограмаў яблык, у другой на 7 кілограмаў больш. Колькі яблык у абодвух скрынях».

Дзеці старанна падлічваюць. Пад партамі працуюць пальчыкі. [illegible]

— У абодвух скрынях 87 яблык.

Аляксандра Міхайлаўна выклікае хлопчыка Ізю Б., які ўвесь час абыякава глядзеў у акно.

— Ты рашыў задачу?

Хлопчык збянтэжана маўчыць. Ён задачу не рашыў.

Ізя—другі год у 2 класе. [illegible] Рахіль Б. і Геня М.

— У якім класе,—расказвае настаўніца,—не было ні аднаго адстаючага. Мы закончылі мінулы год са стопрацэнтнай паспяховасцю. [illegible]

Першы дзень вучобы ў 8-й сярэдняй школе не абышоўся і без пэўных арганізацыйных непаладак. [illegible]

Рамонт школы праведзен неахайна. [illegible] Ужо многа год у гарана гавораць аб пабудове прыбіральні. Улетку, нарэшце, асігнавалі сродкі, закупілі матэрыялы, але прыбіральню ўсё-ж не пабудавалі. У чым-жа астаноўка? Аказваецца—у двух жалезных бальках, якімі гарана ніяк не можа забяспечыць будаўніцтва.

...10-ты клас. Тут заняткі па рускай літаратуры вядзе дырэктар школы т. Гількін. А за дзвярыма працуе буфет. І вось лекцыя аб Чэхаве кожную мінуту перарываецца воклічамі:

—Дайце булачку з маслам.

— 100 грам каўбасы.

— Мне пончык.

Нельга сказаць, каб гэта спрыяла нармальнаму ходу заняткаў...

С. ГАЛКІН.

З новымі сіламі за вучобу

БРЭСТ. (Кар. «Звязды»). Велізарны будынак 5-й сярэдняй рускай школы напамінае сабой бурлівы вулей. Прасторныя карыдоры запоўніла жыццерадасная дзетвара.

Рэбяты старэйшых узростаў дзеляцца ўражаннямі аб прачытаных за лета кнігах, аб весела праведзеных сонечных днях за горадам, у лесе, на рацэ, у піянерскіх лагерах. А малышы, якія сёння ўпершыню пераступілі парог школы, горача абмяркоўваюць пытанне, чый буквар лепшы, параўноўваюць малюнкі, вокладку.

9 гадзін раніцы. Званок. Вучні разыходзяцца па класах. Мы пабывалі ў першым класе. Сава Іванавіч Казёл — стары вопытны педагог — знаёміцца са сваімі новымі выхаванцамі.

— Хто з вас умее чытаць, падыміце рукі.

26 ручонак паднялося ўверх.

— А хто не ўмее?

Такіх аказалася меншасць — усяго 15 чалавек.

Сава Іванавіч хваліць «грамацеяў» і падбадзёрвае тых, хто яшчэ не паспеў вывучыць азбуку.

— Усе будзеце пісьменнымі, — гаворыць ён,—для гэтага трэба добра весці сябе, уважліва слухаць настаўніка, кожны дзень без спазненняў прыходзіць у школу і акуратна выконваць заданні на дом.

Азнаёміўшыся з рэбятамі, як іх завуць, як завуць бацькоў, Сава Іванавіч папрасіў раскрыць кніжкі. Пачалося чытанне. Чыталі амаль усе, аб'явіўшыя сябе «пісьменнымі». Жэня Іваноў, які 30 мінут таму назад зусім не хацеў аставацца ў класе без сваёй маці, падняўся з парты і заявіў:

— Я таксама ўмею чытаць. Па-па, Ма-ша, — прачытаў ён па складах.

Мы прысутнічалі на ўроку беларускай мовы і ў 10 класе. Выкладчык тав. Н. А. Рабоўскі знаёміць вучняў з праграмай, з патрабаваннямі да іх. А патрабаванні сапраўды вялікія. 10-класнікам прыдзецца вельмі многа працаваць, каб аўладаць курсам.

Добра падрыхтавалася да пачатку вучэбнага года школа. Адрамантаван будынак. Кабінеты і лабараторыі папоўнены новымі наглядным дапаможнікамі і неабходным абсталяваннем.

Аднак дрэнна сустрэлі вучэбны год гандлюючыя арганізацыі Горхарчпромгандаль (кіраўнік тав. Зайцаў) безадказна аднёсся да арганізацыі харчавання школьнікаў. Ён дрэнна арганізаваў работу школьных буфетаў.

Г. АНІШЧУК.

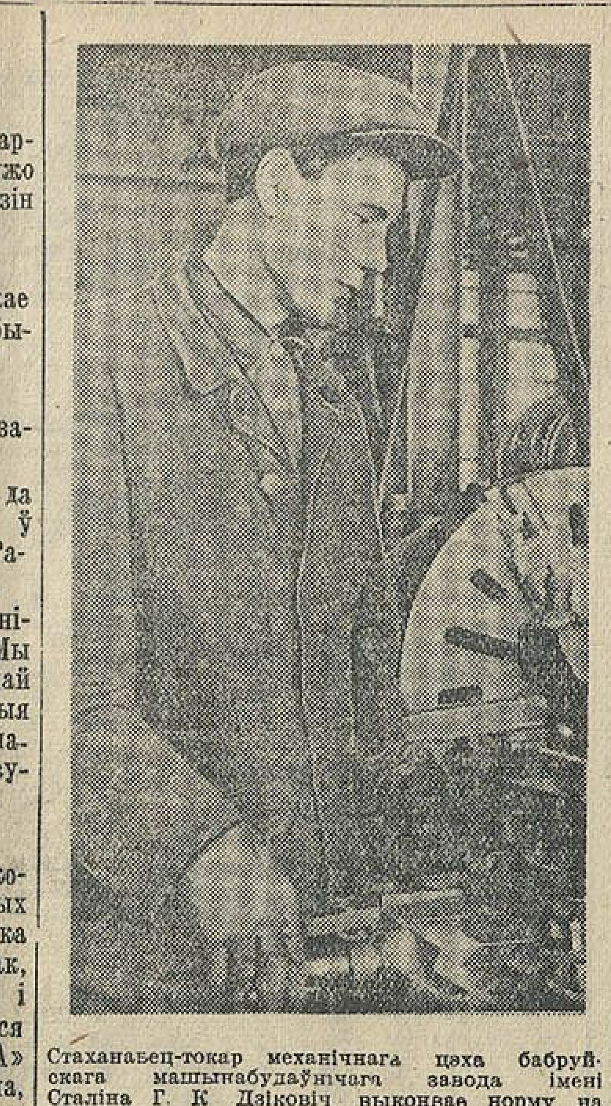

Стаханавец-токар механічнага цэха бабруйскага машынабудаўнічага завода імені Сталіна Г. К. Дзіковіч выконвае норму на 185 проц.

Фото М. Шкляра. (Фотахроніка БЕЛТА).

АДПАЧЫНАК ПРАЦОЎНЫХ

Вялікая колькасць рабочых, работніц і служачых правялі свой чарговы водпуск у дамах адпачынку і санаторыях БССР. У рэспубліцы працуюць 10 дамоў адпачынку і 2 санаторыя.

Толькі ў адных дамах адпачынку за 7 месяцаў бягучага года пабывала каля 27 тысяч працоўных, а ў мінскім аднадзённым доме адпачынку — 24.000. У санаторыі Сасноўка за 8 месяцаў лячылася 3.467 чалавек. З 25 чэрвеня пачаў функцыяніраваць санаторый ВЦСПС у Друскеніках. За гэты час тут адпачыла каля тысячы чалавек.

Упершыню ў гэтым годзе ў дамах адпачынку пабывалі працоўныя заходніх абласцей БССР.

НОВАЯ ДАРОГА ПОЛАЦК—ЛЕПЕЛЬ

У верасні заканчваецца будаўніцтва новай гравіраванай дарогі рэспубліканскага значэння Полацк—Ушачы—Лепель па адлегласці ў 78 кіламетраў. Будаўніцтва вядзецца скарасным метадам. Новая дарога будзе мець асабліва вялікае гаспадарчае і культурнае значэнне для ўсяго Ушацкага раёна, які атрымае выгодную сувязь з бліжэйшымі чыгуначнымі станцыямі.

ЖЫЛЫЯ ДАМЫ ДЛЯ АБУТНІКАЎ

У гэтым годзе рабочыя і служачыя скураных і абутковых прадпрыемстваў БССР атрымаюць рад новых жылых дамоў. У Мінску будуецца 24-кватэрны дом па Лагойскаму тракту і два 8-кватэрныя дамы—для рабочых скурзавода «Большэвік» і абутковай фабрыкі імені Тэльмана. У Магілёве будуецца 31-кватэрны дом для калектываў скурзавода імені Сталіна і шорнай фабрыкі. Такі-ж дом атрымаюць абутнікі Гомеля. У Віцебску будзе закончан 24-кватэрны дом. На жыллёвае будаўніцтва адпушчана каля 5 мільёнаў рублёў.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

4 верасня, у 8 гадзін вечара, у вялікай зале Дома партактыва Мінгаркома КП(б)Б, праводзіцца арганізацыйны сход слухачоў Марксісцка-Ленінскага Універсітэта выхаднага дня.

Незарэгістраваўшыяся і жадаючыя займацца ва універсітэце павінны зарэгістрыравацца ў канцылярыі Дома партактыва.

Заключэнне дагавора паміж Саюзам Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Германіяй аб пагранічных прававых адносінах

31 жніўня 1940 года ў г. Берліне быў падпісан дагавор паміж СССР і Германіяй аб пагранічных прававых адносінах на дзяржаўнай граніцы, устаноўленай совецка-германскім дагаворам аб дружбе і граніцы ад 28 верасня 1939 года.

Перагаворы працякалі ў спрыяючай атмасферы і былі паспяхова завершаны на працягу аднаго месяца.

Дагавор падпісалі: па ўпаўнаважанню Урада Саюза ССР—А. М. Александраў і А. М. Леонцьеў; ад імені Германскага ўрада—п. Рэйнгольд фон Заукен і п. Вірад.

ГЕРМАНСКІЯ ПАВЕДАМЛЕННІ

БЕРЛІН, 3 верасня. (ТАСС). Вярхоўнае камандаванне германскай арміі перадае наступную зводку: «2 верасня германская авіяцыя атакавала аэрадромы ў Паўднёвай Англіі. У радзе месц разбураны і часткова падпалены ангары і сховішчы.

Ноччу бамбардыраваны партовыя збудаванні Заходняга і Паўднёвага ўзбярэжжа Англіі, а таксама прадпрыемствы ваеннай прамысловасці і аэрадромы ў Сярэдняй Англіі. Бамбардыроўцы падвергліся парты Ліверпуль, Суэнсі, Брыстоль, Плімут, Портлэнд, Гуль, Портсмут і прадпрыемствы ваеннай прамысловасці ў Бірмінгаме, Кавентры і Філтоне. У некаторых месцах узніклі моцныя пажары.

Англійскія самалёты скінулі бомбы ў розных раёнах Заходняй і Паўднёва-Заходняй Германіі. Разбурана некалькі жылых пабудоў. Ахвяр няма.

Праціўнік страціў учора 93 самалёты, германская авіяцыя страціла 23».

БЕРЛІН, 3 верасня. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае, што англійскія бамбардыроўшчыкі скінулі ў ноч на 1 верасня 50 бомб на французскі горад Дзінь, размешчаны ў Альпах прыблізна ў 100 кіламетрах ад італьянскай граніцы.

АНГЛІЙСКІЯ ПАВЕДАМЛЕННІ

ЛОНДАН, 3 верасня. (ТАСС). Як афіцыяльна паведамляецца, 2 верасня германскія самалёты неаднаразова бамбардыравалі рад пунктаў у графстве Кент.

За дзень у баях збіта 26 самалётаў праціўніка.

Усяго за першы год вайны англійскія знішчальнікі збілі 1752 непрыяцельскія самалёты, зенітная артылерыя збіла 196 самалётаў.

Адначасова паведамляецца, што ў ноч па 2 верасня англійскія самалёты падвергдлі бамбардыроўцы непрыяцельскія аэрадромы ў Эйпенбургу і Схіпхоле (Галандыя), авіяцыйныя заводы ў Мюнхене і Штутгарце, нафтаперагонныя заводы ў Гановеры, Людвігсгафене і Нордэнгаме, ваенныя заводы ў Лейпцыгу і Вітэрфельдзе, судны ў Эмдэне, электрастанцыю ў Каселе, таварныя склады ў Сесце, ...геймe і рад аэрадромаў.

У Італіі бамбардыроўцы падвергдлі ... авіяцыйныя заводы Фіят у Турыне, а таксама заводы Сесто ў Сан-Джы... Самалёты берагавой абароны бамбардыравалі базу падводных лодак і быстраходных катэраў у Лорыане (на заходнім узбярэжжы Францыі).

На сваю базу не вярнуўся адзін самалёт.

ЛОНДАН, 3 верасня. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, учора над ак... мі Лондана паявілася каля 40 германскіх самалётаў. Агнём зенітнай артылерыі збіты 3 бамбардыроўшчыкі.

У ноч на 3 верасня і сёння раніцай асобныя непрыяцельскія самалёты з'яўляліся над радам раёнаў Англіі. Разбурэнні нязначныя.

ІТАЛЬЯНСКІЯ ПАВЕДАМЛЕННІ

РЫМ, 3 верасня. (ТАСС). Італьянскае камандаванне перадае наступную зводку: «Наша авіяцыя атакавала марскія сілы праціўніка ў цэнтральнай частцы Міжземнага мора. Сур'ёзна пашкоджаны адзін лінкор, крэйсер і эсмінец. У паветраным баі збіта 4 самалёты праціўніка.

Адначасова была падвергнута жорсткай бамбардыроўцы марская база Мальты. Тры італьянскіх самалёты не вярнуліся на сваю базу.

Ва Усходняй Афрыцы падвергліся бамбардыроўцы размяшчэнні войск ... більных часцей праціўніка ў Гадабі ... далёка ад ракі Атбара (Англа-Егіпецкі Судан).

Некалькі англійскіх самалётаў, ... таючых па-ранейшаму над Швейцарыяй, зрабілі налёты на рад раёнаў у Паўночнай Італіі, але былі неадкладна адагнаны. Бомбы скінуты толькі ў Генуі ... сярод насельніцтва забіта 2 і ранена 15 чалавек. Разбурэнні нязначныя. Збіты 3 самалёты праціўніка.

АЖЫЦЦЯЎЛЕННЕ ТРЭЦЕЙСКАГА РАШЭННЯ АБ ТРАНСІЛЬВА...

БЕРЛІН, 2 верасня. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае з Будапешта, што змешаная венгера-румынская камісія на пасяджэнні, якое прадаўжалася 10 гадзін і закончылася раніцою 2 верасня, прыняла пастанову аб парадку ажыццяўлення трэцейскага рашэння аб Трансільваніі.

Уступленне венгерскіх войск у Трансільванію пачнецца 5 верасня на ўсёй венгера-румынскай граніцы, за выключэннем невялікага ўчастка ля Орадзя, дзе ўступленне войск пачнецца 6 верасня. 5 верасня венгерскія войскі ўступяць у камітаты (вобласці) Марамурэш і Сату-Марэ, 6 верасня — у горад Орадзя. ... верасня яны дасягнуць Клужа, 12 верасня закончыцца прасоўванне ў ... днёва-усходнія вобласці.

Сёння ў тамажні, размешчанай на румына-венгерскай граніцы паміж гарадамі Біхаркерэстэш і Біхарпюшпекі, пача... абмеркаванне раду іншых тэхнічных пытанняў, якія датычаць ажыццяўлення трэцейскага рашэння.

4 верасня адбудзецца пасяджэнне венгерскага парламента, прысвечанае зва... раёнаў Трансільваніі.

Што атрымлівае Венгрыя ад Румыніі

БУДАПЕШТ, 2 верасня. (ТАСС). Як адзначае венгерскі друк, тэрыторыя, адыходзячая да Венгрыі, мае вялікае гаспадарчае значэнне. Венгрыя атрымлівае 22 гарады і абласць, у якой многа каштоўных прыродных багаццяў. На адыходзячай да Венгрыі тэрыторыі лес займае 1.600 тыс. гектараў. Сельскагаспадарчая плошча Венгрыі ўзрастае больш чым на 1 млн. гектараў. Тэрыторыя Венгрыі цяпер складзе звыш 160 тыс. кв. км. з насельніцтвам у 13.033 тысячы чалавек.

На далучаемай да Венгрыі тэрыторыі жыве 2.370 тыс. жыхароў, з якіх 1.0... тыс. венграў, 1 млн. румын, 60 ... немцаў і 160 тысяч іншых нацыянальнасцей.

Асабліва адзначаецца значэнне і... стрыяльнага цэнтра Клужа і мясцовасці вакол Бая-Марэ, дзе моцна развіта горная справа, ёсць буйная хімічная фабрыка, свінец, золата і т. д.

У іншых раёнах ёсць тэкстыльныя і папяровыя фабрыкі, прадпрыемствы харчовай прамысловасці і інш.

Адказны рэдактар Т. С. ГАРБУНОЎ

ДЗЯРЖАЎНЫ ОРДЭНА ЛЕНІНА ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА БССР

4 верасня

САЛАВЕЙ (Балет)

Пачатак у 8 г. веч.

ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАЎНАГА РУСКАГА ДРАМАТЫЧНАГА ТЭАТРА БССР. (Памяшканне Дзярж. яўрэйск. тэатра БССР)

4 верасня

«КОВАРСТВО И ЛЮБОВЬ»

Пачатак у 8 г. 30 м. вечара.

Каса адкрыта з 2 г. дня да 9 г. вечара.

Гарадскія касы з 12 г. дня да 6 г. вечара.

ГАСТРОЛІ ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭАТРА МУЗЫКАЛЬНАЙ КАМЕДЫІ БССР.

(Памяшканне Белдзяржэстрам-тэатра)

4 верасня

«РОЗ-МАРИ»

Пачатак у 8 г. 30 м. вечара. Білеты ў касе тэатра з 2 г. дня да 8 г. 30 м. вечара і ў гарадскіх касах з 12 г. дня да 6 г. вечара

ДЗЯРЖЦЫРК

(парк ім. Горкага, тэл. 22-725)

ВЯЛІКАЯ ЦЫРКАВАЯ ПРАГРАМА ў 3-х аддзяленнях.

4 і 5 верасня ДВА ВЯЛІКІЯ СПАРТЫЎНЫЯ ПРАДСТАЎЛЕННІ

Усе віды барацьбы

БОРУЦЦА 25 ПАР

Індыйскі бокс і многа інш.

Працяг матчаў французскай барацьбы.

Боруцца 3 пары

1. ЛІХАНОЙ—СТРЫЖАК
2. ПАДДУБНЫ—ДАВЫДОВІЧ
3. ВІНДАР—БУРАВОЙ.

Пачатак у 9 г. веч. Пачатак барацьбы ў 11 г. веч.

Кінотэатр «Чырвоная зорка»

ЛЮБІМАЯ ДЗЯЎЧЫНА

Кінотэатр «Родина»

НА ДУНАІ

Кінотэатр «Інтэрнацыянал»

«ЗАКЛЮЧЕННЫЕ»

Кінотэатр «Спартак»

МАРАКІ

Летні кінотэатр

МАЁ КАХАННЕ

Кінотэатр «Навіны дня»

1. Квітнеючая сталіца (кінонарыс).
2. Востраў чаек.
3. Журнал «Совецкая Беларусь» № 47.
4. Фільм-песня «Горы, наша радость».

Кінотэатр „РОДИНА"

СЁННЯ І ШТОДЗЕННА

ГУКАВЫ МАСТАЦКА-ДАКУМЕНТАЛЬНЫ ФІЛЬМ АБ ВЫЗВАЛЕННІ БЕСАРАБІІ І ПАЎНОЧНАЙ БУКАВІНЫ

НА ДУНАІ

НА ЭСТРАДЗЕ канцэртнае аддзяленне СІМФАНІЧНАГА АРКЕСТРА.

ПАЧАТАК СЕАНСАЎ: у 6, 7.40, 9.20 і 11 г. вечара.

КАСА — з 1 г. ДНЯ.

ДА ВЕДАМА ЎСІХ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ, ВЕДАМСТВАЎ І АРГАНІЗАЦЫЙ.

На падставе часовых тэхнічных умоў на ломсыравіну і ўтарычныя каляровыя металы, зацверджаных Эканомсоветам пры СНК СССР пастановай ад 3 чэрвеня 1940 года № 770, узамен ОСТ'аў 13024—38, 13025—38 і ОСТ'а НКТП 5797/120

Беларуская кантора „ВТОРЦВЕТМЕТ"

НАРОДНАГА КАМІСАРЫЯТА КАЛЯРОВАЙ МЕТАЛУРГІІ

АБ'ЯЎЛЯЕ:

УСЕ АДЫХОДЫ СПЛАВАЎ КАЛЯРОВЫХ МЕТАЛАЎ — СТРУЖКА, ВЫСЕЧКА, СПЛЁСКІ, ЛІТНІКІ, ПЕЧНЫЯ ВЫЛАМКІ, ЗГАРЫНЫ, ШЛАКІ і іншыя, а таксама БОЙ і БРАК ВЫРАБАЎ і ДЭТАЛЕЙ, атрыманыя ў працэсе вытворчасці, ПАВІННЫ ЗДАВАЦЦА «ВТОРЦВЕТМЕТУ» З АБАВЯЗКОВЫМ ПРЫКЛАДАННЕМ ПАШПАРТА (ХІМАНАЛІЗА), незалежна ад здаваемай колькасці.

Пашпарт (хіманаліз) павінен складацца ў колькасці не менш 3 экземпляраў за подпісам загадчыка хімлабараторыі або іншай адказнай асобы з прыкладаннем пячаткі прадпрыемства, якое здае адыходы, прычым 2 экземпляры пашпарта прыкладаюцца да прыёма-здатачнага акта, які астаецца ў прадстаўніка «Вторцветмета», а адзін экземпляр—да прыёмнага акта, які выдаецца прадпрыемству. Прыёмны акт з пашпартам прыкладаецца да рахунка, які прад'яўляецца «Вторцветмету». У прыёмным акце павінна быць агаворка аб прыкладанні пашпарта.

Папярэджваем усіх здатчыкаў адыходаў каляровых металаў, што адыходы, здаваемыя без пашпарта, лічацца нестандартнымі і аплачваюцца па нізшых групах і сартах

БЕЛКАНТОРА «ВТОРЦВЕТМЕТ».

Кінотэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА"

СЁННЯ І ШТОДЗЕННА

НОВЫ МАСТАЦКІ ГУКАВЫ ФІЛЬМ

ЛЮБІМАЯ ДЗЯЎЧЫНА

Рэжысёр — ордэнаносец І. ПЫР'ЕЎ.

У ГАЛОЎНЫХ РОЛЯХ:

Вара Лугіна — артыстка-ордэнаносец М. ЛАДЫНІНА.

Дабракоў — арт. В. САНАЕЎ.

Сімакоў — засл. арт. рэсп. Л. КМІТ.

Семён Даеменцевіч — засл. арт. рэсп. ордэнаносец А. ЗРАЖЭЎСКІ.

Цётка Дабракова — засл. арт. рэсп. Ф. РАНЕЎСКАЯ.

Беларуская кантора „ГЛАВКИНОПРОКАТ"

ВЫПУСЦІЛА НА ЭКРАНЫ РЭСПУБЛІКІ

НОВЫ ГУКАВЫ МАСТАЦКА ДАКУМЕНТАЛЬНЫ ФІЛЬМ

НА ДУНАІ

(Аб вызваленні БЕСАРАБІІ і ПАЎНОЧНАЙ БУКАВІНЫ)

ВЫТВОРЧАСЦЬ ЦЭНТРАЛЬНАЙ І УКРАІНСКАЙ СТУДЫЙ КІНОХРОНІКІ.

Усе спажыўцы НАФТАПРАДУКТАЎ БЕЛАРУСКАЙ ССР

ПАВІННЫ ПРАДСТАВІЦЬ не пазней 10 верасня г.г. ЗАЯЎКІ

НА ПАТРЭБНУЮ КОЛЬКАСЦЬ НАФТАПРАДУКТАЎ НА 1941 ГОД па наступнай форме:

Назва арганізацый або прадпрыемстваў	Пад ведамам якога наркамата знаходзіцца арганізацыя або прадпрыемства	Назва нафтапрадукту	Фактычнае ўжыванне ў 1939 г.	Чакаемае ўжыванне ў 1940 г.	Патрэбнасць на 1941 г.: Усяго	У т. ліку па кварталах: I	II	III	IV

Заяўкі прадстаўляюцца Беларускай Рэспубліканскай канторы ГАЛОЎНАФТАЗБЫТУ па адрасу: г. Мінск, Совецкая, 78-а, як спажыўцамі, атрымліваючымі нафтапрадукты транзітам, так і з нафтабаз, прычым спажыўцы, атрымліваючыя нафтапрадукты з нафтабаз, прадстаўляюць заяўкі адпаведнай нафтабазе і копію канторы ГАЛОЎНАФТАЗБЫТУ.

Да заяўкі неабходна прыкласці пояснільную запіску з падрабязнымі разлікамі — абгрунтаваннем запраектаванай патрэбнасці ў нафтапрадуктах на 1941 год з указаннем вытворчай праграмы, нормы расходу нафтапрадуктаў, магутнасці сілавых установак, аўтатрактарнага парка, камбайнаў, плошчы, падлягаючай механічнай апрацоўцы ў пераводзе на мяккую пахаць і т. д.

Арганізацыі, не прадставіўшыя заяўкі ў тэрмін, не будуць уключаны ў план снабжэння, а значыць і не будуць забяспечаны нафтапрадуктамі.

БЕЛАРУСКАЯ РЭСПУБЛІКАНСКАЯ КАНТОРА ГАЛОЎНАФТАЗБЫТУ.

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Мінск, Совецкая, 49. Тэлефоны рэдакцыі: адказнага рэдактара — 20-000 (камутатар), дадатковы — 102, прыёмная рэдактара — 2-13-52, намесніка адказнага рэдактара — 2-51-88, адказнага сакратара — 2-13-53, намесніка адказнага сакратара — 2-24-12, сакратарыята — 2-39-55. АДДЗЕЛАЎ: заг. партыйнага аддзела — 2-18-46, літработнікаў — 2-13-56, заг. аддзелам прапаганды і агітацыі — 2-51-89, заг. эканамічнага аддзела — 2-08-30, літработнікаў — 2-15-56, літработнікаў па літаратуры і мастацтву, школах і ваенна-фізкультурнай работы— 2-18-85, унутранай інфармацыі — 2-13-09, аддзела рабселькораў і пісем працоўных — 2-08-44, 2-18-45, заг. выдавецтва — 2-13-58, бухгалтэрыі выдавецтва і аддзела аб'яў —2-13-60, выпускаючага—2-47-68, карэктарскай—2-13-57.

У3604. Мінск, друкарня «Звязды», Совецкая, 49. М., М., Ш.